

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Gelir İdaresi Başkanlığı

Konusu : Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması
Tarihi : 20/2/2024
Sayısı : VUK-165/2024-3/Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması-15
İlgili olduğu maddeler : 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu Mükerrer Madde 298, Geçici Madde 33

VERGİ USUL KANUNU SİRKÜLERİ /165

1. Giriş

213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası ile geçici 33 üncü maddesi uyarınca, 2023 hesap dönemi sonunda ve düzeltme şartlarının gerçekleşmesine/varlığına bağlı olarak (geçici vergi dönemleri dâhil) izleyen hesap dönemlerinde enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak mali tablolar ve yapılacak düzeltme işlemlerinin usul ve esasları 30/12/2023 tarihli ve ikinci mükerrer 32415 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile belirlenmiştir.

Söz konusu düzeltme işlemlerinde kullanılacak ortalama ticari kredi faiz oranlarının belirlenmesi ile uygulamaya yönelik bazı hususlara ilişkin açıklamaların yapılması bu sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

2. 2023 Hesap Dönemi Sonuna Ait Bilançonun Düzeltilmesi

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 4 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre, enflasyon düzeltmesi;

1- Mali tabloda yer alan kıymetlerden hangilerinin parasal olmayan kıymet olduğunun tespit edilmesi,

2- Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının (düzeltmeye esas tutarlarının) bulunması,

3- Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde, düzeltmeye esas tarihlerinin ve düzeltme/taşıma katsayılarının belirlenmesi,

4- Tespit edilmiş düzeltmeye esas tutarların ait oldukları düzeltme katsayılarıyla çarpılarak, parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş tutarlarının hesaplanması ve düzeltilmiş değerler ile düzeltme öncesi değerler arasındaki enflasyon farklarının kayıtlara intikal ettirilmesi,

5- Parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş değerleriyle, parasal kıymetlerin ise düzeltmeye tabi tutulmaksızın mali tabloda gösterilmesi

işlemleri/adımları takip edilmek suretiyle yapılabilecektir.

Bu çerçevede, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesine ilişkin örnek aşağıdaki gibidir.

Örnek 1: Hesap dönemi takvim yılı olan (A) Ltd. Şti.’nin 31/12/2023 tarihli dönem sonu bilançosu aşağıdaki gibidir.

(A) Ltd. Şti.				
AKTİF		31/12/2023 Tarihli Bilanço		PASİF
I. Dönen Varlıklar	294.000,00	III. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	190.000,00	
A-Hazır Değerler	89.000,00	A. Mali Borçlar	100.000,00	
1.Kasa	44.000,00	1. Banka Kredileri	100.000,00	
3.Bankalar	45.000,00	B. Ticari Borçlar	90.000,00	
B. Menkul Kıymetler	50.000,00	1. Satıcılar	90.000,00	
1. Hisse Senetleri	50.000,00	IV. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	80.000,00	
C. Ticari Alacaklar	100.000,00	A. Mali Borçlar	50.000,00	
1. Alıcılar	100.000,00	1. Banka Kredileri	50.000,00	
E. Stoklar	55.000,00	B. Ticari Borçlar	30.000,00	
4. Ticari Mallar	55.000,00	1. Satıcılar	30.000,00	
II. Duran Varlıklar	91.000,00	V. Öz Kaynaklar	115.000,00	
C. Mali Duran Varlıklar	5.000,00	A. Ödenmiş Sermaye	50.000,00	
3. İştirakler	5.000,00	1. Sermaye	50.000,00	
D. Maddi Duran Varlıklar	86.000,00	B. Sermaye Yedekleri	10.000,00	
4. Tesis, Makine ve Cihazlar	70.000,00	3. Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları ¹	10.000,00	
6. Demirbaşlar	60.000,00	C. Kar Yedekleri	30.000,00	
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	44.000,00	1. Yasal Yedekler	10.000,00	
		2. Statü Yedekleri	15.000,00	
		3. Olağanüstü Yedekler	5.000,00	
		D. Geçmiş Yıllar Karları	15.000,00	
		1. Geçmiş Yıllar Karları	15.000,00	
		F. Dönem Net Karı (Zararı)	10.000,00	
		1. Dönem Net Karı	10.000,00	
AKTİF TOPLAMI	385.000,00	PASİF TOPLAMI	385.000,00	

Söz konusu bilançonun enflasyon düzeltmesi aşağıdaki adımların izlenmesi ile gerçekleştirilebilecektir.

1. Adım:

Mali tabloda yer alan kıymetlerden hangilerinin parasal olmayan kıymet olduğu tespit edilecektir.

Parasal Olmayan Kıymetler	Parasal Kıymetler
Hisse Senetleri	Kasa
Ticari Mallar	Bankalar
İştirakler	Alıcılar
Tesis, Makine ve Cihazlar	Banka Kredileri (Kısa Vadeli)
Demirbaşlar	Satıcılar (Kısa Vadeli)
Sermaye	Banka Kredileri (Uzun Vadeli)
Yasal Yedekler	Satıcılar (Uzun Vadeli)
Statü Yedekleri	
Olağanüstü Yedekler	
Birikmiş Amortismanlar	

¹ 213 sayılı Kanununun geçici 32 nci maddesi kapsamında yeniden değerlendirilen ve daha önce satılan iktisadi kıymetten kaynaklanan tutardır.

2. Adım:

Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları bulunacak olup, örneğimizde düzeltmeye esas tutarların 31/12/2023 tarihli bilançoda yer alan tutarlar olduğu kabul edilmiştir.

Parasal Olmayan Kıymet	Düzeltilmeye Esas Tutar (TL) ²
Hisse Senetleri	50.000,00
Ticari Mallar	55.000,00
İştirakler	5.000,00
Tesis, Makine ve Cihazlar	70.000,00
Demirbaşlar	60.000,00
Sermaye	50.000,00
Yasal Yedekler	10.000,00
Statü Yedekleri	15.000,00
Olağanüstü Yedekler	5.000,00
Birikmiş Amortismanlar	44.000,00

3. Adım:

Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde, düzeltmeye esas tarihleri ve düzeltme katsayıları belirlenecek olup, örneğimizde düzeltmeye esas tarihlerin aşağıdaki gibi olduğu kabul edilmiş ve bu tarihlere göre düzeltme katsayıları aşağıdaki gibi tespit edilmiştir.

Parasal Olmayan Kıymet	Düzeltilmeye Esas Tarih	Düzeltilme Katsayısı
Hisse Senetleri	2019/Ocak	6,86113
Ticari Mallar	2023/Eylül	1,06001
İştirakler	2021/Nisan	4,54315
Tesis, Makine ve Cihazlar	2021/Ocak	4,99678
Demirbaşlar	2022/Ocak	2,58188
Sermaye	2018/Mayıs	8,21479
Yasal Yedekler	2022/Mart	2,20517
Statü Yedekleri	2022/Mayıs	1,88308
Olağanüstü Yedekler	2023/Kasım	1,01144
Birikmiş Amortismanlar	İlgili İktisadi Kıymetin Değerindeki Artış Oranı	

4. Adım:

Tespit edilmiş düzeltmeye esas tutarlar, ait oldukları düzeltme katsayılarıyla çarpılarak, parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş tutarları hesaplanacak ve düzeltme farkları (düzeltilmiş değerler ile düzeltme öncesi değerler arasındaki farklar) kayıtlara alınacaktır.

Parasal Olmayan Kıymet	Düzeltilmeye Esas Tutar (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (C) = (A x B)	Düzeltilme Farkı (TL) (C - A)
Hisse Senetleri	50.000,00	6,86113	343.056,50	293.056,50
Ticari Mallar	55.000,00	1,06001	58.300,55	3.300,55
İştirakler	5.000,00	4,54315	22.715,75	17.715,75

² Örneğimizde reel olmayan finansman maliyeti (ROFM) hesaplaması göz ardı edilmiş olup, ROFM ayrıştırması yapılması gerektiği durumlarda iktisadi kıymetin enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak tutarlarının belirlenmesinde bu hususa da dikkat edileceği tabiidir.

Tesis, Makine ve Cihazlar	70.000,00	4,99678	349.774,60	279.774,60
Demirbaşlar	60.000,00	2,58188	154.912,80	94.912,80
Sermaye	50.000,00	8,21479	410.739,50	360.739,50
Yasal Yedekler	10.000,00	2,20517	22.051,70	12.051,70
Statü Yedekleri	15.000,00	1,88308	28.246,20	13.246,20
Olağanüstü Yedekler	5.000,00	1,01144	5.057,20	57,20
Birikmiş Amortismanlar ³	44.000,00	İlgili İktisadi Kıymetin Değerindeki Artış Oranı	147.411,32	103.411,32

Bilançonun aktifinde görünen hesaplara ilişkin enflasyon düzeltme farklarına ait yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

110 Hisse Senetleri ... <i>Hisse Senetleri E D Farkı</i>	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	293.056,50	293.056,50
153 Ticari Mallar ... <i>Ticari Mallar E D Farkı</i>	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	3.300,55	3.300,55
242 İştirakler ... <i>İştirakler E D Farkı</i>	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	17.715,75	17.715,75
253 Tesis, Makine ve Cihazlar ... <i>Tesis, Makine ve Cihazlar E D Farkı</i>	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	279.774,60	279.774,60
255 Demirbaşlar ... <i>Demirbaşlar E D Farkı</i>	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	94.912,80	94.912,80
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	257 Birikmiş Amortismanlar ... <i>Birikmiş Amortismanlar E D Farkı</i>	103.411,32	103.411,32

Bilançonun pasifinde görünen hesaplara ilişkin enflasyon düzeltme farklarına ait yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	360.739,50	360.739,50
-------------------------------	--	------------	------------

³ Makinenin birikmiş amortismanı 14.000,00 TL; demirbaşın birikmiş amortismanı 30.000,00 TL olup, birikmiş amortismanların düzeltilmesi ise aşağıdaki adımlara göre yapılacaktır.

*** Makine İçin:**

Makinenin değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı bulunur.

$$\text{Artış Oranı} = (349.774,60 - 70.000,00) / 70.000,00 = \% 399,68$$

Söz konusu artış oranı 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen (makineye ilişkin) birikmiş amortisman tutarına uygulanır ve düzeltilmiş birikmiş amortisman tutarı bulunur.

$$\text{Düzeltilmiş Birikmiş Amortisman Tutarı} = 14.000,00 \times 4,99678 = 69.954,92 \text{ TL.}$$

$$\text{Enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan fark tutar} = 55.954,92 \text{ TL.}$$

*** Demirbaşlar İçin:**

Demirbaşın değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı bulunur.

$$\text{Artış Oranı} = (154.912,80 - 60.000,00) / 60.000,00 = \% 158,19$$

Söz konusu artış oranı 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen (demirbaşa ilişkin) birikmiş amortisman tutarına uygulanır ve düzeltilmiş birikmiş amortisman tutarı bulunur.

$$\text{Düzeltilmiş Birikmiş Amortisman Tutarı} = 30.000,00 \times 2,58188 = 77.456,40 \text{ TL.}$$

$$\text{Enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan fark tutar} = 47.456,40 \text{ TL.}$$

$$\text{* Toplam Birikmiş Amortisman} = 69.954,92 \text{ TL} + 77.456,40 \text{ TL} = 147.411,32 \text{ TL.}$$

Toplam Enflasyon Düzeltmesinden Kaynaklanan Fark Tutar = 55.954,92 TL + 47.456,40 TL = 103.411,32 TL.

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	540 Yasal Yedekler ... Yasal Yedekler E D Farkı	12.051,70	12.051,70
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	541 Statü Yedekleri ... Statü Yedekleri E D Farkı	13.246,20	13.246,20
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	542 Olağanüstü Yedekler ... Olağanüstü Yedekler E D Farkı	57,20	57,20

Bilançoda mevcut bulunan ve 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 16 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre enflasyon düzeltme hesabına aktarılmak suretiyle geçmiş yıllar kârları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilecek hesaplara ilişkin yevmiye defteri kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

522 MDV Yeniden Değerleme Artışları	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	10.000,00	10.000,00
570 Geçmiş Yıllar Karları	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	15.000,00	15.000,00
590 Dönem Net Karı	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	10.000,00	10.000,00

Bu kayıtlara göre "698 Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın görünümü şu şekilde olacaktır.

BORÇ		698- ENFLASYON DÜZELTME HESABI		ALACAK	
Birikmiş Amortismanlar E D Farkı	103.411,32	Hisse Senetleri E D Farkı		293.056,50	
Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	360.739,50	Ticari Mallar E D Farkı		3.300,55	
Yasal Yedekler E D Farkı	12.051,70	İştirakler E D Farkı		17.715,75	
Statü Yedekleri E D Farkı	13.246,20	Tesis, Makine ve Cihazlar E D Farkı		279.774,60	
Olağanüstü Yedekler E D Farkı	57,20	Demirbaşlar E D Farkı		94.912,80	
		MDV Yen. Değ. Artışları		10.000,00	
		Geçmiş Yıllar Karları		15.000,00	
		Dönem Net Karı		10.000,00	
Yekün	489.505,92	Yekün		723.760,20	
BAKİYE				234.254,28	

Hesabın alacak kalanı (723.760,20 – 489.505,92=) 234.254,28TL olacak ve bu bakiye tutar "570 Geçmiş Yıllar Karları" hesabına aktarılacaktır.

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	570 Geçmiş Yıllar Karları	234.254,28	234.254,28
-------------------------------	---------------------------	------------	------------

5. Adım

Parasal olmayan kıymetler düzeltilmiş değerleriyle, parasal kıymetler ise düzeltmeye tabi tutulmaksızın mali tabloda gösterilecektir.

(A) Ltd. Şti.					
AKTİF		31/12/2023 Tarihli Düzeltilmiş Bilançosu		PASİF	
I. Dönen Varlıklar	590.357,05	III. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar		190.000,00	
A-Hazır Değerler	89.000,00	A. Mali Borçlar		100.000,00	
1. Kasa	44.000,00	1. Banka Kredileri		100.000,00	
3. Bankalar	45.000,00	B. Ticari Borçlar		90.000,00	
B. Menkul Kıymetler	343.056,50	1. Satıcılar		90.000,00	
1. Hisse Senetleri	343.056,50	IV. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar		80.000,00	
C. Ticari Alacaklar	100.000,00	A. Mali Borçlar		50.000,00	
1. Alıcılar	100.000,00	1. Banka Kredileri		50.000,00	
E. Stoklar	58.300,55	B. Ticari Borçlar		30.000,00	

4. Ticari Mallar	58.300,55	1. Satıcılar	30.000,00
II. Duran Varlıklar	379.991,83	V. Öz Kaynaklar	700.348,88
C. Mali Duran Varlıklar	22.715,75	A. Ödenmiş Sermaye	410.739,50
3. İştirakler	22.715,75	1. Sermaye	50.000,00
D. Maddi Duran Varlıklar	357.276,08	3. Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	360.739,50
4. Tesis, Makine ve Cihazlar	349.774,60	C. Kar Yedekleri	55.355,10
6. Demirbaşlar	154.912,80	1. Yasal Yedekler	22.051,70
8. Birikmiş Amortismanlar (-)	147.411,32	2. Statü Yedekleri	28.246,20
		3. Olağanüstü Yedekler	5.057,20
		D. Geçmiş Yıllar Karları	234.254,28
		1. Geçmiş Yıllar Karları	234.254,28
AKTİF TOPLAMI	970.348,88	PASİF TOPLAMI	970.348,88

3. Reel Olmayan Finansman Maliyeti (ROFM)

ROFM hesaplamalarına ilişkin hususlar 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 14 üncü ve 34 üncü maddelerinde açıklanmıştır.

Düzeltemeye esas tutarın hesaplanmasında ROFM ayrıştırması yapılacak parasal olmayan kıymetler; stoklar, maddi duran varlıklar, mali duran varlıklar ve özel tükenmeye tabi varlıklar olup, ROFM ihtiva edebilen iktisadi işletmeye dâhil kıymetler bahse konu Tebliğ ekli (EK 3) listede yer almaktadır.

Buna göre, "Haklar" hesabında takip edilen finansal kiralamadan kaynaklananlar dâhil maddi olmayan duran varlıklar ROFM ayrıştırması yapılması gereken parasal olmayan kıymetler kapsamında değildir.

Bunun yanı sıra, anılan Tebliğde ROFM'nin "Borç Tutarının Esas Alınması" ve "Toplam Finansman Maliyetinin Esas Alınması" yöntemlerinden birinin seçilerek hesaplanacağı belirtilmiş olup, söz konusu yöntemlerin kullanımına ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

3.1. Borç Tutarının Esas Alınması Yöntemine Göre ROFM Hesaplaması

Borç tutarının esas alınması yönteminde, ROFM; her türlü borçlanmada, borç tutarlarına borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanır.

ROFM	=	Borç Tutarı	x	$\frac{\text{Borcun Kapatıldığı Aya Ait Yİ-ÜFE} - \text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}{\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}$
------	---	-------------	---	--

3.1.1. Aynı hesap dönemi içinde, borç geri ödemesinin (kapamanın) tek seferde yapıldığı bir krediye ait ROFM hesaplamasına ilişkin örnek aşağıdaki gibidir.

Örnek 2: (B) A.Ş. 15/1/2022 tarihinde 150.000.000,00 TL'ye bir fabrika binası satın almış ve bu tarih itibarıyla binayı aktifine dâhil etmiştir.

Bahsi geçen binanın finansmanı için 14/1/2022 tarihinde alınan ve 15/8/2022 tarihinde kapatılan 100.000.000,00 TL kredi için 15/8/2022 tarihinde (kapama tarihinde tek seferde) 60.000.000,00 TL faiz tahakkuk etmiştir. 213 sayılı Kanununun 262 nci maddesi uyarınca söz konusu faiz binanın maliyet bedeline ilave edilmiştir.

Buna göre, 31/12/2023 tarihli dönem sonu bilançosunda binanın maliyet bedeli 210.000.000,00 TL olarak görünecektir. Binanın düzeltmeye esas tutarı da 210.000.000,00 TL maliyet bedeli içerisinde ROFM düşülmek suretiyle tespit edilecek ve bu şekilde tespit edilen tutar düzeltmeye tabi tutulacaktır.

Söz konusu binaya ilişkin ROFM'nin, borç tutarının esas alınması yöntemine göre hesabı aşağıdaki şekilde olacaktır.

Borcun Kapatıldığı Aya (2022/Ağustos) Ait Yİ-ÜFE (A)	1.780,05
Borcun Alındığı Aya Ait (2022/Ocak) Yİ-ÜFE (B)	1.129,03
Borcun Kullanıldığı Döneme Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı = (A - B) / (B)	0,57662

$$\text{ROFM} = 100.000.000,00 \text{ TL} \times 0,57662 = 57.662.000,00 \text{ TL.}$$

Söz konusu ROFM tutarı, binanın 31/12/2023 tarihli bilançoda görünen değerinden düşülecek ve düzeltmeye esas nihai tutar hesaplanacaktır.

$$\text{Binanın Maliyet Bedeli (A)} = 210.000.000,00 \text{ TL.}$$

$$\text{ROFM (B)} = 57.662.000,00 \text{ TL.}$$

$$\text{Düzeltilmeye Esas Tutar (A - B)} = 152.338.000,00 \text{ TL.}$$

$$\text{Reel Finansman Maliyeti} = 60.000.000,00 - 57.662.000,00 = 2.338.000,00 \text{ TL.}$$

$$\text{Düzeltilmiş Tutar} = \text{Düzeltilmeye Esas Tutar} \times \text{Düzeltilme Katsayısı}$$

Yıllar	Düzeltilmeye Konu İktisadi Kıymet	Düzeltilmeye Esas Alınan Tarih	Düzeltilmeye Esas Tutar (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)
2022	Bina	2022/Ocak	150.000.000,00	2,58188	387.282.000,00
2022	Reel Finansman Maliyeti	2022/Ağustos	2.338.000,00	1,63761	3.828.732,18
Binanın Düzeltilmiş Değeri					391.110.732,18

$$\text{Enflasyon Düzeltme Farkı} = 391.110.732,18 - 210.000.000,00 \text{ TL.}$$

$$= 181.110.732,18 \text{ TL.}$$

252 Binalar ... Binalar E D Farkı	181.110.732,18	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	181.110.732,18
--------------------------------------	----------------	-------------------------------	----------------

3.1.2. Aynı hesap dönemi içinde, borç geri ödemesinin (kapamanın) birden fazla ayda yapılması durumunda ROFM hesaplamasına ilişkin örnek aşağıdaki gibidir.

Örnek 3: Örnek 2'de kullanılan kredinin aynı hesap dönemi için Şubat ayından başlamak üzere ikişer aylık dönemler itibarıyla eşit taksitler halinde geri ödemesinin söz konusu olması halinde ROFM hesabı aşağıdaki gibi olacaktır.

Mükellefin krediye ilişkin ödeme planı aşağıdaki gibidir.

Tarih	Anapara Ödemesi (TL)	Faiz (TL)
15/2/2022	25.000.000,00	15.000.000,00
15/4/2022	25.000.000,00	15.000.000,00
15/6/2022	25.000.000,00	15.000.000,00
15/8/2022	25.000.000,00	15.000.000,00
Toplam	100.000.000,00	60.000.000,00

Aynı hesap dönemi içinde, borç geri ödemesinin (kapamanın) birden fazla ayda yapılması durumunda, her geçici vergi dönemi itibarıyla yapılacak hesaplamada bu dönemin sonunda geçerli olan Yİ-ÜFE oranı kullanılacaktır.

1. Geçici Vergi Dönemi

2022/Mart Yİ-ÜFE (A)	1.321,90
2022/Ocak Yİ-ÜFE (B)	1.129,03

Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,17083
Birinci Geçici Vergi Dönemi Borç Tutarı (D)	100.000.000,00
ROFM = (D x C)	17.083.000,00

2. Geçici Vergi Dönemi

2022/Haziran Yİ-ÜFE (A)	1.652,75
2022/Mart Yİ-ÜFE (B)	1.321,90
Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,25028
İkinci Geçici Vergi Dönemi Borç Tutarı (D)	75.000.000,00
ROFM = (D x C)	18.771.000,00

3. Geçici Vergi Dönemi

2022/Ağustos Yİ-ÜFE (A)	1.780,05
2022/Haziran Yİ-ÜFE (B)	1.652,75
Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,07702
Üçüncü Geçici Vergi Dönemi Borç Tutarı (D)	25.000.000,00
ROFM = (D x C)	1.925.500,00

Reel olan finansman maliyetleri şu şekildedir.

Yıllar	İlgili Döneme Ait Finansman Gideri (TL) (A)	ROFM (TL) (B)	Reel Finansman Maliyeti (TL) (A - B)
2022 (1. Geçici)	15.000.000,00	15.000.000,00	0,00
2022 (2. Geçici)	30.000.000,00	18.771.000,00	11.229.000,00
2022 (3. Geçici)	15.000.000,00	1.925.500,00	13.074.500,00

Düzeltilmiş tutar ise şu şekilde hesaplanacaktır.

Yıllar	Düzeltilmeye Konu İktisadi Kıymet	Düzeltilmeye Esas Alınan Tarih	Düzeltilmeye Esas Tutar (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)
2022	Bina	2022/Ocak	150.000.000,00	2,58188	387.282.000,00
2022 (1. Geçici)	Reel Finansman Maliyeti	2022/Mart	0,00	2,20517	0,00
2022 (2. Geçici)	Reel Finansman Maliyeti	2022/Haziran	11.229.000,00	1,76374	19.805.036,46
2022 (3. Geçici)	Reel Finansman Maliyeti	2022/Ağustos	13.074.500,00	1,63761	21.410.931,95
Binanın Düzeltilmiş Değeri					428.497.968,41

3.1.3. Borç geri ödemesinin (kapamanın) birden fazla yılda, her yıl tek ve eşit taksit olarak yapılması durumunda ROFM hesaplamasına ilişkin örnek aşağıdaki gibidir.

Örnek 4: 2019 yılının Ocak ayında 30.000.000,00 TL'ye bir fabrika binası satın alınmıştır. Söz konusu binanın alımında, 9/1/2019 tarihinde 8.000.000,00 TL banka kredisi kullanılmış ve kullanılan kredi için toplam 16.000.000,00 TL finansman giderine katlanılmıştır.

Ödemeler 2.000.000,00 TL anapara ve 4.000.000,00 TL faiz olmak üzere yıl sonlarında dört eşit taksitte gerçekleşmiştir.

Binanın finansmanında kullanılan krediye ilişkin katlanılan faiz giderlerinin tamamı maliyetle ilişkilendirilmiştir.

Yıllar itibarıyla finansman giderleri ve kalan anapara borç tutarları aşağıda gösterilmiştir.

Yıl	Finansman Gideri (TL)	Anapara Borç Tutarı (TL)
2019	4.000.000,00	8.000.000,00

2020	4.000.000,00	6.000.000,00
2021	4.000.000,00	4.000.000,00
2022	4.000.000,00	2.000.000,00

Bu verilere göre 31/12/2023 tarihli bilançoda yer alan söz konusu binanın düzeltilmiş tutarının hesabı aşağıdaki gibidir.

1- ROFM Hesaplaması

- 2019/Ocak-2019/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2019/Aralık Yİ-ÜFE (A)	454,08
2019/Ocak Yİ-ÜFE (B)	424,86
Yİ-ÜFE Artış Oranı = (A - B) / (B)	0,06878

$$\text{ROFM} = 8.000.000,00 \text{ TL} \times 0,06878 = 550.240,00 \text{ TL.}$$

- 2020/Ocak-2020/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2020/Aralık Yİ-ÜFE (A)	568,27
2019/Aralık Yİ-ÜFE (B)	454,08
Yİ-ÜFE Artış Oranı = (A - B) / (B)	0,25148

$$\text{ROFM} = 6.000.000,00 \text{ TL} \times 0,25148 = 1.508.880,00 \text{ TL.}$$

- 2021/Ocak-2021/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2021/Aralık Yİ-ÜFE (A)	1.022,25
2020/Aralık Yİ-ÜFE (B)	568,27
Yİ-ÜFE Artış Oranı = (A - B) / (B)	0,79888

$$\text{ROFM} = 4.000.000,00 \text{ TL} \times 0,79888 = 3.195.520,00 \text{ TL.}$$

- 2022/Ocak-2022/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2022/Aralık Yİ-ÜFE (A)	2.021,19
2021/Aralık Yİ-ÜFE (B)	1.022,25
Yİ-ÜFE Artış Oranı = (A - B) / (B)	0,97720

$$\text{ROFM} = 2.000.000,00 \text{ TL} \times 0,97720 = 1.954.400,00 \text{ TL.}$$

2- Reel Olan Finansman Maliyeti Hesaplaması

Yıllar	İlgili Yıla Ait Finansman Gideri (TL) (A)	ROFM (TL) (B)	Reel Finansman Maliyeti (TL) (A - B)
2019	4.000.000,00	550.240,00	3.449.760,00
2020	4.000.000,00	1.508.880,00	2.491.120,00
2021	4.000.000,00	3.195.520,00	804.480,00
2022	4.000.000,00	1.954.400,00	2.045.600,00

3- Sonuç olarak binanın 31/12/2023 tarihinde düzeltilmiş değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Yıllar	Düzeltilmeye Konu İktisadi Kıymet	Düzeltilmeye Esas Alınan Tarih	Düzeltilmeye Esas Tutar (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)
2019	Bina	2019/Ocak	30.000.000,00	6,86113	205.833.900,00
2019	Reel Finansman Maliyeti	2019/Aralık	3.449.760,00	6,41962	22.146.148,29
2020	Reel Finansman Maliyeti	2020/Aralık	2.491.120,00	5,12964	12.778.548,80

2021	Reel Finansman Maliyeti	2021/Aralık	804.480,00	2,85157	2.294.031,03
2022	Reel Finansman Maliyeti	2022/Aralık	2.045.600,00	1,44223	2.950.225,69
Binanın Düzeltilmiş Değeri					246.002.853,81

3.1.4. Finansman giderinin ilk yıl maliyete intikal ettirilmiş, sonraki yıllarda ise gider olarak dikkate alınmış olması halinde ROFM hesaplamasına ilişkin örnek aşağıdaki gibidir.

Örnek 5: Örnek 4’teki binanın finansmanında kullanılan krediye ilişkin katlanılan faiz giderlerinin, binanın aktifleştirildiği dönemin sonuna kadar olan kısmı maliyete intikal ettirilmiş, ancak aktifleştirildikten sonraki döneme ilişkin olanların ise doğrudan gider yazılmış olması halinde 31/12/2023 tarihli bilançoda yer alan söz konusu binanın düzeltilmiş tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Söz konusu binanın düzeltilmiş değerinin hesaplamasında sadece aktifleştirme döneminde yapılan faiz giderlerine ilişkin ROFM dikkate alınacaktır.

1- 2019/Ocak-2019/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2019/Aralık Yİ-ÜFE (A)	454,08
2019/Ocak Yİ-ÜFE (B)	424,86
Yİ-ÜFE Artış Oranı = (A - B) / (B)	0,06878

$$\text{ROFM} = 8.000.000,00\text{TL} \times 0,06878 = 550.240,00 \text{ TL.}$$

Yıllar	İlgili Yıla Ait Finansman Gideri (TL) (A)	ROFM (TL) (B)	Reel Finansman Maliyeti (TL) (A - B)
2019	4.000.000,00	550.240,00	3.449.760,00

2- Sonuç olarak binanın 31/12/2023 tarihinde düzeltilmiş değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Yıllar	Düzeltmeye Konu İktisadi Kıymet	Düzeltmeye Esas Alınan Tarih	Düzeltmeye Esas Tutar (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)
2019	Bina	2019/Ocak	30.000.000,00	6,86113	205.833.900,00
2019	Reel Finansman Maliyeti	2019/Aralık	3.449.760,00	6,41962	22.146.148,29
Binanın Düzeltilmiş Değeri					227.980.048,29

3.1.5. Birden fazla hesap dönemine yayılan ve finansman gideri her hesap döneminde maliyete atılan borçlanmalarda, ROFM, her hesap dönemi itibarıyla ayrı ayrı borç tutarına borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanır. Aynı hesap dönemi içinde, borç geri ödemesinin (kapamanın) birden fazla ayda yapılması durumunda, her geçici vergi döneminin sonunda geçerli olan Yİ-ÜFE artış oranı kullanılabilir.

Yabancı para üzerinden borçlanmalarda borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranı, borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılıklarına uygulanır. Dolayısıyla yabancı para üzerinden yapılan borçlanmalarda ROFM hesaplanırken Yİ-ÜFE artış oranının uygulanacağı borç tutarı, yabancı para üzerinden alınan borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılığıdır. Birden fazla hesap dönemine yayılan ve finansman gideri her hesap döneminde maliyete atılan yabancı para üzerinden borçlanmalarda, ROFM hesaplaması, her hesap dönemi itibarıyla ayrı ayrı borç tutarının borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılıklarına borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanacaktır.

Örnek 6: 20/1/2022 tarihinde (C) Ltd. Şti. tarafından 1.250 \$ banka kredisi kullanılarak alınan makineye ilişkin kredi 30/6/2022 tarihinde kapatılmıştır. Krediyeye ilişkin 30/6/2022 tarihinde 500 \$ faiz tahakkuk etmiş olup, 213 sayılı Kanununun 262 nci maddesi gereğince faiz ve kur farkı maliyete eklenmiştir.

Söz konusu makineye ilişkin düzeltmeye esas tutarın tespitinde ROFM hesaplaması aşağıdaki gibi olacaktır.

20/1/2022 tarihinde 1.250 \$'ın TL cinsinden değeri: (1.250 \$ x 13,5703) (A)	16.962,88
30/6/2022 tarihinde 1.250 \$'ın TL cinsinden değeri: (1.250 \$ x 16,6690) (B)	20.836,25
Kur farkı gideri (C) = (B - A)	3.873,37
30/6/2022 tarihinde faiz giderinin TL karşılığı (500 \$ x 16,6690) (D)	8.334,50
Toplam Finansman Gideri (C + D)	12.207,87

ROFM hesaplamasında “Borç Tutarının Esas Alınması Yöntemi”nin kullanıldığı varsayılmıştır.

2022/Ocak Yİ-ÜFE : 1.129,03

2022/Haziran Yİ-ÜFE: 1.652,75

Yİ-ÜFE Artış Oranı = (1.652,75 - 1.129,03) / 1.129,03 = 0,46387

ROFM = 16.962,88 x 0,46387 = 7.868,57 TL.

Reel Finansman Maliyeti = 12.207,87 - 7.868,57 = 4.339,30 TL.

3.2. Toplam Finansman Maliyetinin Esas Alınması Yönteminde ROFM Hesaplaması

Toplam finansman maliyetinin esas alınması yönteminde, ROFM; toplam finansman maliyetlerine, ilgili döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının hesap dönemine ait ortalama ticari kredi faiz oranına bölünmesi sonucunda belirlenen oranlar uygulanmak suretiyle hesaplanır.

ROFM	=	Toplam Finansman Maliyeti	X	İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı
				İlgili Hesap Dönemine Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı

Örnek 7: (Ç) Ltd. Şti. 15/1/2022 tarihinde faaliyetlerinde kullanmak üzere 100.000.000,00 TL'ye (tamamı kredi ile) bir arsa satın almış ve bu tarih itibarıyla arsaya aktifine dâhil etmiştir.

Bahsi geçen arsanın finansmanında kullanılan, 14/1/2022 tarihinde alınan ve 15/8/2022 tarihinde kapatılan, kredi için 15/8/2022 tarihinde 60.000.000,00 TL faiz tahakkuk etmiş olup, 213 sayılı Kanununun 262 nci maddesi gereğince maliyete eklenmiştir.

Mükellef tarafından söz konusu arsaya ilişkin ROFM ayrıştırmasının toplam finansman maliyetinin esas alınması yöntemine göre yapılmak istenmesi halinde, hesaplama aşağıdaki gibi olacaktır.

Finansman Maliyetinin Oluştuğu Hesap Dönemine (2022/Aralık ayı) ait Yİ-ÜFE (A)	2.021,19
Finansman Maliyetinin Oluştuğu Hesap Döneminden Önceki Hesap Dönemine (2021/Aralık ayı) ait Yİ-ÜFE (B)	1.022,25
İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı (A - B) / (B)	0,97720

Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı (2022/Ocak) = % 24,60

Toplam Finansman Maliyetine Uygulanacak Oran = 0,97720 / 0,2460 = 3,97236

Oranın (1)'den büyük çıkması nedeniyle formüldeki oranın (1) olarak alınması ve toplam finansman maliyetinin tamamının reel olmadığı kabul edilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla, örneğimizde söz konusu oran (1) olarak dikkate alındığında, ROFM (60.000.000,00 TL x 1=) 60.000.000,00 TL olarak hesaplanacaktır. Bu kapsamda, söz konusu taşınmaz için düzeltmeye esas tutar şu şekilde hesaplanacaktır.

Maliyet Bedeli (A) = 160.000.000,00 TL.

ROFM (B) = 60.000.000,00 TL.

Düzeltilmeye Esas Tutar (A - B) = 100.000.000,00 TL.

Örnek 8: Hesap dönemi takvim yılı olan (D) A.Ş. tarafından 2019 yılının Şubat ayında 30.000.000,00 TL'ye bir fabrika binası satın alınmıştır. Söz konusu binanın alımında, 8.000.000,00 TL banka kredisi kullanılmış ve kullanılan kredi için toplam 16.000.000,00 TL finansman giderine katlanılmış, binanın finansmanında kullanılan krediye ilişkin katlanılan faiz giderlerinin tamamı maliyetle ilişkilendirilmiştir.

Yıllar itibarıyla finansman giderleri aşağıda gösterilmiştir.

2019 yılı için 4.000.000,00 TL.

2020 yılı için 4.000.000,00 TL.

2021 yılı için 4.000.000,00 TL.

2022 yılı için 4.000.000,00 TL.

Mükellefin 31/12/2023 tarihli bilançosunda yer alan söz konusu binanın finansmanında kullanılan kredinin anapara ve faiz ödemeleri, yıl sonlarında ve dört eşit taksitte gerçekleşmiştir.

Mükellef tarafından söz konusu binaya ilişkin ROFM ayrıştırmasının toplam finansman maliyetinin esas alınması yöntemine göre yapılmak istenmesi halinde, hesaplama aşağıdaki gibi olacaktır.

1- ROFM Hesaplaması

- 2019/Şubat-2019/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2019/Aralık Yİ-ÜFE (A)	454,08
2018/Aralık Yİ-ÜFE (B)	422,94
Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,07363
Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı (2019/Ocak) (D)	0,2724
Toplam Finansman Maliyetine Uygulanacak Oran (E) = (C / D)	0,27030

ROFM = 4.000.000,00 TL x 0,27030 = 1.081.200,00 TL.

- 2020/Ocak-2020/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2020/Aralık Yİ-ÜFE (A)	568,27
2019/Aralık Yİ-ÜFE (B)	454,08
Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,25148
Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı (2020/Ocak)	0,1182
Toplam Finansman Maliyetine Uygulanacak Oran (E) = (C / D)	2,12758

Oran (1)'den büyük çıktığı için 4.000.000,00 TL'nin tamamı ROFM'dir.

ROFM = 4.000.000,00 x 1 = 4.000.000,00 TL.

- 2021/Ocak-2021/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2021/Aralık Yİ-ÜFE (A)	1.022,25
2020/Aralık Yİ-ÜFE (B)	568,27
Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,79888
Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı (2021/Ocak)	0,2045
Toplam Finansman Maliyetine Uygulanacak Oran (E) = (C / D)	3,90650

Oran (1)'den büyük çıktığı için 4.000.000,00 TL'nin tamamı ROFM'dir.

ROFM = 4.000.000,00 x 1 = 4.000.000,00 TL.

- 2022/Ocak-2022/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2022/Aralık Yİ-ÜFE (A)	2.021,19
2021/Aralık Yİ-ÜFE (B)	1.022,25
Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,97720
Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı (2022/Ocak)	0,2460
Toplam Finansman Maliyetine Uygulanacak Oran (E) = (C / D)	3,97236

Oran (1)'den büyük çıktığı için 4.000.000,00 TL'nin tamamı ROFM'dir.

ROFM = 4.000.000,00 x 1 = 4.000.000,00 TL.

2- Reel Olan Finansman Maliyeti Hesaplaması

Yıllar	İlgili Yıla Ait Finansman Gideri (TL) (A)	ROFM (TL) (B)	Reel Finansman Maliyeti (TL) (A - B)
2019	4.000.000,00	1.081.200,00	2.918.800,00
2020	4.000.000,00	4.000.000,00	0,00
2021	4.000.000,00	4.000.000,00	0,00
2022	4.000.000,00	4.000.000,00	0,00

3- Sonuç olarak binanın 31/12/2023 tarihinde düzeltilmiş değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Yıllar	Düzeltmeye Konu İktisadi Kıymet	Düzeltmeye Esas Alınan Tarih	Düzeltmeye Esas Tutar (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)
2019	Bina	2019/Şubat	30.000.000,00	6,85468	205.640.400,00
2019	Reel Finansman Maliyeti	2019/Aralık	2.918.800,00	6,41962	18.737.586,86
2020	Reel Finansman Maliyeti	2020/Aralık	0,00	5,12964	0,00
2021	Reel Finansman Maliyeti	2021/Aralık	0,00	2,85157	0,00
2022	Reel Finansman Maliyeti	2022/Aralık	0,00	1,44223	0,00
Binanın Düzeltilmiş Değeri					224.377.986,86

Örnek 9: Hesap dönemi takvim yılı olan (E) A.Ş. tarafından 2022 yılının Şubat ayında 30.000.000,00 TL'ye bir iş makinesi satın alınmıştır. Söz konusu iş makinesinin alımında, 8.000.000,00 TL banka kredisi kullanılmıştır. İş makinesinin finansmanında kullanılan krediye ilişkin katlanılan faiz giderlerinin, aktifleştirilme döneminden sonraki dönemlere ilişkin olan kısımlarının tamamının da maliyetle ilişkilendirilmesi öngörülmüş ve bu nedenle de 2023 yılına ilişkin faiz gideri maliyete intikal ettirilmiştir.

Yıllar itibarıyla finansman giderleri aşağıda gösterilmiştir.

2022 yılı için 4.000.000,00 TL.

2023 yılı için 4.000.000,00 TL.

2024 yılı için 4.000.000,00 TL.

2025 yılı için 4.000.000,00 TL.

Ödemeler 2.000.000,00 TL anapara ve 4.000.000,00 TL faiz olmak üzere yıl sonlarında gerçekleşmiştir.

Bu verilere göre hesap dönemi takvim yılı olan mükellefin 31/12/2023 tarihli bilançosunda yer alan söz konusu iş makinesinin düzeltilmiş tutarları aşağıdaki gibi hesaplanacak olup, ROFM hesabında toplam finansman maliyetinin esas alınması yöntemi kullanılmıştır.

1- ROFM Hesaplaması

- 2022/Ocak-2022/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2022/Aralık Yİ-ÜFE (A)	2.021,19
2021/Aralık Yİ-ÜFE (B)	1.022,25
Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,97720
Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı (2022/Ocak) (D)	0,2460
Toplam Finansman Maliyetine Uygulanacak Oran (E) = (C / D)	3,97236
ROFM	4.000.000,00

Oran (1)'den büyük çıktığı için 4.000.000,00 TL'nin tamamı ROFM'dir.

- 2023/Ocak- 2023/Aralık Dönemi ROFM Hesaplaması

2023/Aralık Yİ-ÜFE (A)	2.915,02
2022/Aralık Yİ-ÜFE (B)	2.021,19
Yİ-ÜFE Artış Oranı (C) = (A - B) / (B)	0,44223
Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı (2023/Ocak) (D)	0,1535
Toplam Finansman Maliyetine Uygulanacak Oran (E) = (C / D)	2,88098
ROFM	4.000.000,00

Oran (1)'den büyük çıktığı için 4.000.000,00 TL'nin tamamı ROFM'dir.

2- Reel Olan Finansman Maliyeti Hesaplaması

Yıllar	İlgili Yıla Ait Finansman Gideri (TL) (A)	ROFM (TL) (B)	Reel Finansman Maliyeti (TL) (A - B)
2022	4.000.000,00	4.000.000,00	0,00
2023	4.000.000,00	4.000.000,00	0,00

3- Sonuç olarak makinenin 31/12/2023 tarihinde düzeltilmiş değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Yıllar	Düzeltmeye Konu İktisadi Kıymet	Düzeltmeye Esas Alınan Tarih	Düzeltmeye Esas Tutar (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)
2022	Makine	2022/Şubat	30.000.000,00	2,40791	72.237.300,00
2022	Reel Finansman Maliyeti	2022/Aralık	0,00	1,44223	0,00
2023	Reel Finansman Maliyeti	2023/Aralık	0,00	1,00000	0,00
Makinenin Düzeltilmiş Değeri					72.237.300,00

3.3. ROFM'den Amortisman Ayrılmamış Tutarın Hesaplanması

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 40 ıncı maddesinin (3) numaralı fıkrasında, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoya ait düzeltme ile sınırlı olmak üzere, amortisman süresi bitmemiş olan kıymetlere ilişkin maliyet veya alış bedelinden düşülen ROFM'den amortisman ayrılmamış tutarların, 2024 ve sonraki hesap dönemlerinde 5 yılda ve eşit taksitler halinde dönem kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınabileceği belirtilmiştir.

Örnek 10: Hesap dönemi takvim yılı olan (F) Ltd. Şti. 20/6/2023 tarihinde 12.000.000,00 TL kredi kullanarak, işletme faaliyetlerinde kullanmak üzere bir makine almıştır.

Kredi aynı yıl (20/11/2023 tarihinde) kapatılmış ve 3.000.000,00 TL faiz ödenmiştir. Ödenen faizin tamamı 213 sayılı Kanunun 262 nci maddesi gereğince maliyet bedeline intikal ettirilmiştir.

Makinenin faydalı ömrü 10 yıl olup, mükellef normal amortisman usulüne göre amortisman ayırmaktadır.

Mükellef ROFM ayrıştırmasının yapılmasında borç tutarının esas alınması yöntemini tercih etmiştir.

a) ROFM Hesaplaması

2023/Haziran Ayı Yİ-ÜFE: 2.320,72

2023/Kasım Ayı Yİ-ÜFE : 2.882,04

Yİ-ÜFE Artış Oranı = $(2.882,04 - 2.320,72) / 2.320,72 = 0,24187$

ROFM = $12.000.000,00 \text{ TL} \times 0,24187 = 2.902.440,00 \text{ TL}$.

b) ROFM'nin İtfa Olunmayan Kısmının Hesaplaması

31/12/2023 tarihli bilançoda makinenin maliyet bedeli 15.000.000,00 TL görünmektedir.

Ayrılan Amortisman = $15.000.000,00 \times 0,10 = 1.500.000,00 \text{ TL}$.

İtfa Olunma Oranı = $1.500.000,00 / 15.000.000,00 = 0,10$

İtfa Olunan ROFM = $2.902.440,00 \times 0,10 = 290.244,00 \text{ TL}$.

ROFM'nin İtfa Olunmayan Kısmı = $2.902.440,00 - 290.244,00 = 2.612.196,00 \text{ TL}$.

Söz konusu tutar 2024 ve sonraki hesap dönemlerinde 5 yılda ve eşit taksitler halinde (Her yıla düşen indirim konu edilebilecek tutar = $2.612.196,00 / 5 = 522.439,20 \text{ TL}$ olmak üzere) beyanname üzerinde indirilebilecektir.

4. Sermayenin Düzeltmesi

4.1. Sermayenin, yapısı dikkate alınarak, nakit olarak ödenen, aynı olarak konulan, sonradan sermayeye yapılan ilaveler gibi kaynakları (oluşum şekli) itibarıyla 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (3) numaralı bendi ile 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 17 nci maddesi çerçevesinde belirlenecek düzeltme tarihleri dâhilinde hesaplanacak katsayılar kullanılarak düzeltilmesi icap etmektedir.

Bununla birlikte, mezkûr Genel Tebliğin 15 inci maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, sermayenin düzeltmeye esas tutarına ulaşılırken, (sermayeye ilave edilmiş olan) bu fıkarda sayılan fonların sermayeden düşülmesi gerekmektedir.

Örnek 11: (G) Ltd. Şti. 9/6/2011 tarihinde kurulmuştur. Hesap dönemi takvim yılı olan söz konusu şirketin 31/12/2023 tarihli bilançosunda görünen sermayesinin oluşum tarihleri ve enflasyon düzeltmesi sonrasında düzeltilmiş sermayesi aşağıdaki gibidir.

Sermayenin Ödenme Tarihi		Ödenen Sermaye Tutarı (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)	Ödeme Şekli
Yıl	Ay				
Kuruluş (2011)	Haziran	1.000.000,00	15,37296	15.372.960,00	Nakit
2012	Mayıs	500.000,00	14,22724	7.113.620,00	Nakit
2014	Ağustos ⁴	500.000,00	12,36330	6.181.650,00	Yasal Yedek
2021	Kasım	200.000,00	0,00000	0,00	Yeniden Değerleme (213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 31 inci maddesi kapsamında fonda bekletilen tutarın sermayeye ilavesi)
2022	Aralık	300.000,00	1,44223	432.669,00	Nakit
Toplam		2.500.000,00		29.100.899,00	

1- Bu veriler dâhilinde, sermayenin enflasyon düzeltmesine tabi tutulması neticesinde hesaplanan enflasyon düzeltmesi farkı ve kayıtlara intikali:

Düzeltilme Öncesi Sermaye (TL) (A)	Düzeltilme Sonrası Sermaye (TL) (B)	Enflasyon Düzeltmesi Farkı (TL) (B - A)
2.500.000,00	29.100.899,00	26.600.899,00

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	26.600.899,00	26.600.899,00
-------------------------------	--	---------------	---------------

Bu itibarla, 31/12/2023 tarihli enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş bilançoda ödenmiş sermaye hesabı aşağıdaki şekilde gösterilecektir.

Ödenmiş Sermaye 29.100.899,00 TL.
Sermaye 2.500.000,00 TL.
Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları 26.600.899,00 TL.

2- Söz konusu düzeltilmiş sermayenin 2024/1-3 geçici vergi dönemi (birinci geçici vergi dönemi) sonuna taşınması:

Sermayede birinci geçici vergi döneminde bir değişiklik olmadığı dikkate alınarak, 29.100.899,00 TL düzeltilmiş ödenmiş sermaye tutarı taşıma katsayısı ile çarpılarak enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Taşıma katsayısı, 2024/Mart dönemi Yİ-ÜFE değerinin 2023/Aralık Yİ-ÜFE değerine bölünmesi ile bulunacaktır.

$$\text{Taşıma Katsayısı} = 3.100,00 \text{ (varsayım)} / 2.915,02 = 1,06346$$

Düzeltilmeye Esas Tutar (A)	29.100.899,00
Taşıma Katsayısı (B)	1,06346
Düzeltilmiş Tutar (A x B)	30.947.642,05

Taşıma Öncesi Sermaye (TL) (A)	Taşıma Sonrası Sermaye (TL) (B)	Enflasyon Düzeltmesi Farkı (TL) (B - A)
29.100.899,00	30.947.642,05	1.846.743,05

⁴ Kâr yedekleri dolayısıyla artırılan sermaye için tescil tarihi dikkate alınacak olup, örneğimizde de sermaye artırımının Ağustos ayında tescil edildiği öngörülmüştür.

Sermayenin taşınması neticesinde hesaplanan farkın muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	1.846.743,05	1.846.743,05
-------------------------------	--	--------------	--------------

Bu itibarla, 31/3/2024 tarihli taşınmış bilançoda ödenmiş sermaye hesabı aşağıdaki şekilde gösterilecektir.

Ödenmiş Sermaye	<u>30.947.642,05 TL.</u>
Sermaye	2.500.000,00 TL.
Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	28.447.642,05 TL.

Örnek 12: (H) Ltd. Şti. 9/6/2020 tarihinde kurulmuştur. Söz konusu şirketin sermayesinin oluşum tarihleri ile sermayenin düzeltilmesine ilişkin hesaplamalar aşağıdaki gibidir.

Sermayenin Ödenme Tarihi		Ödenen Sermaye Tutarı (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)	Ödeme Şekli
Yıl	Ay				
Kuruluş (2020)	Haziran	50.000,00	6,00577	300.288,50	Nakit
2022	Ağustos	110.000,00	1,63761	180.137,10	Nakit
2022	Ekim	200.000,00	1,44944	289.888,00	Nakit
2023	Şubat	435.000,00	0,00	0,00	Yeniden Değerlemeden Kaynaklı
Toplam		795.000,00		770.313,60	

1- Bu veriler dâhilinde, sermayenin enflasyon düzeltmesine tabi tutulması neticesinde hesaplanan enflasyon düzeltmesi farkı ve kayıtlara intikali:

Düzeltilme Öncesi Sermaye (TL) (A)	Düzeltilme Sonrası Sermaye (TL) (B)	Enflasyon Düzeltme Farkı (TL) (B - A)
795.000,00	770.313,60	-24.686,40

Sermayenin enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucunda hesaplanan düzeltilmiş tutar, düzeltilme öncesi tutardan düşük olup, söz konusu farkın kayıtlara intikaline ilişkin muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	24.686,40	24.686,40
---	-------------------------------	-----------	-----------

Bu itibarla, 31/12/2023 tarihli enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş bilançoda ödenmiş sermaye hesabı aşağıdaki şekilde gösterilecektir.

Ödenmiş Sermaye	<u>770.313,60 TL.</u>
Sermaye	795.000,00 TL.
Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları	(24.686,40 TL.)

2- Söz konusu düzeltilmiş sermayenin 2024/1-3 geçici vergi dönemi (birinci geçici vergi dönemi) sonuna taşınması:

Sermayede birinci geçici vergi döneminde bir değişiklik olmadığı dikkate alınarak, 770.313,60 TL ödenmiş sermaye taşıma katsayısı ile çarpılarak enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Taşıma katsayısı, 2024/Mart dönemi Yİ-ÜFE değerinin 2023/Aralık Yİ-ÜFE değerine bölünmesi ile bulunacaktır.

Taşıma Katsayısı= 3.100,00 (varsayım) / 2.915,02 = 1,06346

Düzeltilmeye Esas Tutar (A)	770.313,60
Taşıma Katsayısı (B)	1,06346
Düzeltilmiş Tutar (A x B)	819.197,70

Taşıma Öncesi Sermaye (TL) (A)	Taşıma Sonrası Sermaye (TL) (B)	Enflasyon Düzeltme Farkı (TL) (B - A)
770.313,60	819.197,70	48.884,10

Söz konusu düzeltme farkının kayıtlara intikaline ilişkin muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	48.884,10	24.197,70
	503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları		24.686,40

Bu itibarla, 31/3/2024 tarihli enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş bilançoda ödenmiş sermaye hesabı aşağıdaki şekilde olacaktır.

Ödenmiş Sermaye 819.197,70 TL.

Sermaye 795.000,00 TL.

Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları 24.197,70 TL.

4.2. Sermayenin düzeltilmesinde, düzeltmenin yapıldığı tarihteki sermayenin yapısı dikkate alınacak olup, bu kapsamda sermaye azaltımlarında söz konusu sermaye azaltımının daha önce sermayeye eklenen hangi artış kaleminden yapıldığı tespit edilecek ve söz konusu kalemin düzeltilmesi gereken bir unsur olması halinde, bu kalem azaltılan tutarı üzerinden düzeltme işlemine tabi tutulacaktır.

Sermaye azaltımı işlemlerinde 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 32/B maddesi hükmünün de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Örnek 13: (I) A.Ş. 10/8/2015 tarihinde kurulmuştur. Hesap dönemi takvim yılı olan söz konusu şirketin 31/12/2023 tarihli bilançosunda görünen sermayesinin oluşum tarihleri ve enflasyon düzeltmesi sonrasında düzeltilmiş sermayesi aşağıdaki gibidir.

Sermayenin Ödenme Tarihi		Ödenen/Azaltılan Sermaye Tutarı (TL)	Azaltım Sonrası Düzeltmeye Esas Sermaye Tutarı (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Tutar (TL) (A x B)	Ödeme / Azaltma Şekli
Yıl	Ay					
Kuruluş (2015)	Ağustos	1.000.000,00	1.000.000,00	11,64006	11.640.060,00	Nakit
2017	Aralık	2.000.000,00	1.000.000,00	9,21076	9.210.760,00	Nakit
2018	Kasım ⁵	-1.000.000,00	-	-	-	Nakit
2021	Eylül	2.000.000,00	1.000.000,00	3,93082	3.930.820,00	Nakit
2023	Haziran ⁶	-1.000.000,00	-	-	-	Nakit
Toplam		3.000.000,00	3.000.000,00	-	24.781.640,00	-

⁵ Kasım 2018'de yapılan sermaye azaltımının Aralık 2017'de yapılan sermaye artışından karşılandığı kabul edilmiştir.

⁶ Haziran 2023'te yapılan sermaye azaltımının Eylül 2021'de yapılan sermaye artışından karşılandığı kabul edilmiştir.

Buna göre mükellefin 31/12/2023 tarihli enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş bilançosunda düzeltilmiş sermayesi ve enflasyon düzeltme farkı aşağıdaki gibi olacaktır.

Düzeltilme Öncesi Sermaye (TL) (A)	Düzeltilme Sonrası Sermaye (TL) (B)	Enflasyon Düzeltmesi Farkı (TL) (B - A)
3.000.000,00	24.781.640,00	21.781.640,00

Söz konusu farkın kayıtlara intikali ise şu şekilde olacaktır.

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	21.781.640,00	21.781.640,00
-------------------------------	--	---------------	---------------

Bu itibarla, 31/12/2023 tarihli enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş bilançoda ödenmiş sermaye hesabı aşağıdaki şekilde gösterilecektir.

Ödenmiş Sermaye	<u>24.781.640,00 TL.</u>
Sermaye	3.000.000,00 TL.
Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	21.781.640,00 TL.

Diğer taraftan sermaye hesabı içerisinde sermayeye eklenmiş geçmiş yıllar kârları, sermaye ve kâr yedekleri ile fonların bulunması durumunda, yapılan sermaye azaltımının hangi kalemlerden yapıldığının tespitinde, 5520 sayılı Kanunun 32/B maddesi hükmünün dikkate alınması gerekmektedir.

4.3. Nevi itibarıyla iktisadi işletmelere dâhil bulunan kıymetlerden parasal ve parasal olmayan kıymetler esas itibarıyla 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğ eki listelerde (EK 1 ve EK 2) yer almaktadır. Mezkûr listelerde yer alan iktisadi kıymetler, uygulayıcılar için kolaylık sağlamak üzere, "Tek Düzen Hesap Planı"nında izlendikleri hesap kodları ile gösterilmiştir. Bu listelerde yer almayan iktisadi kıymetler mahiyet itibarıyla listelerdeki kendilerine en yakın iktisadi kıymet gibi işleme tabi tutulurlar. Bunun yanı sıra, söz konusu listelerde öz sermaye kalemlerine yer verilmemekle birlikte, anılan Tebliğin 9 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, aksine bir hüküm olmaması ve Tebliğde bir belirleme yapılmamış olması şartıyla, bu Tebliğ uygulamasında öz sermaye kalemleri "parasal olmayan kıymet" olarak kabul edilecektir.

Bu kapsamda, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 376 ncı maddesi uyarınca sermayenin tamamlanmasına karar verilen şirketin ortakları tarafından zarar sebebiyle karşılıksız kalan kısmı kapatacak miktarda aktarılan ve öz kaynaklar içerisinde takip edilen sermaye tamamlama fonu parasal olmayan kıymet olarak kabul edilecek ve düzeltmeye tabi tutulacaktır.

Öte yandan, 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (8) numaralı bendinin verdiği yetkiye dayanılarak, 6102 sayılı Kanunun 376 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ve sermaye avansı olarak sermaye yedekleri hesabında takip edilen tutarların parasal kıymet olarak kabul edilmesi ve düzeltmeye tabi tutulmaması uygun bulunmuştur.

5. Stokların Düzeltilmesi

5.1. İşletmeler, çeşit ve miktar itibarıyla önemli tutarlara ulaşan stoklarına ilişkin olarak, düzeltme işleminde gerçek yöntemi uygulayabilecekleri gibi 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde düzeltilecek bilanço itibarıyla öngörülen toplulaştırılmış yöntemlerden birini de tercih edebileceklerdir.

Stokların düzeltilmesinde gerçek yöntemi kullanan mükellefler mümkün olduğunca inebildikleri kadar alt ayrıma giderek düzeltme işlemini gerçekleştireceklerdir. Toplulaştırılmış yöntemleri seçenler ise her bir mal grubu ve mümkün olduğunca inebildikleri her bir alt ayırım itibarıyla diledikleri toplulaştırılmış yöntemi kullanmakta serbesttirler.

2024 hesap dönemi ilk geçici vergi dönemi itibarıyla yapılan toplulaştırılmış yöntem tercihi sonraki dönemlerde değiştirilemediği gibi, toplulaştırılmış yöntem tercihinde bulunanların her bir mal grubu ve alt ayırım itibarıyla seçtikleri toplulaştırılmış yöntemden üç hesap dönemi boyunca vazgeçmeleri mümkün değildir. Ancak, 2024 hesap dönemi ilk geçici vergi dönemi itibarıyla yapılan gerçek yöntem tercihi sonraki hesap döneminde değiştirilebilecektir.

Örneğin, hesap dönemi takvim yılı olan (J) A.Ş. beyaz eşya, telefon ve bisiklet ticareti yapmaktadır. Mükellef 31/12/2023 tarihli stoklarını düzeltme işlemlerine tabi tutarken beyaz eşya için toplulaştırılmış yöntemi seçebilecektir, telefon ve bisiklet için ise gerçek yöntemi kullanabilecektir.

Ayrıca söz konusu dönemde mükellef beyaz eşya ile ilgili toplulaştırılmış yöntemleri kullanırken buzdolabını basit ortalama yöntemine, çamaşır makinesini stok devir hızı yöntemine göre düzeltmeye tabi tutabilecektir.

(J) A.Ş. 2024 yılında ise, 2023 yılında hangi stok düzeltme yöntemini kullandığının bir önemi olmaksızın istediği stok düzeltme yöntemini bağımsız bir şekilde kullanabilecek olup, 2024 yılında, beyaz eşya ve telefon için gerçek yöntemi, bisiklet için toplulaştırılmış yöntemi tercih edebilecektir. Bu kapsamda, 2024 yılında bisiklet ile ilgili toplulaştırılmış yöntemi kullanırken, bu mal grubunun alt ayırımı olan elektrikli bisiklet için basit ortalama yöntemini, diğer bisiklet grupları için hareketli ağırlıklı ortalama yöntemini tercih edebilecek olmakla birlikte, yaptığı tercihten izleyen geçici vergi dönemleri ile içinde bulunulan hesap dönemi dâhil, üçüncü hesap döneminin sonuna kadar (bu dönem dâhil) dönemeyecektir.

Öte yandan, mükelleflerce 2024 hesap döneminin ilk geçici vergi dönemi itibarıyla gerçek yöntemin tercih edilmesi halinde (izleyen geçici vergi dönemleri dâhil) içinde bulunulan hesap dönemi sonunda ilgili stok grubu için bu tercihten vazgeçilemeyecek, ancak 2025 hesap döneminden itibaren bu tercih değiştirilebilecektir. Bu durumda 2025 hesap döneminde stok grubu için toplulaştırılmış yöntemi tercih eden mükellef yine izleyen geçici vergi dönemleri ile içinde bulunulan hesap dönemi dâhil, üçüncü hesap döneminin sonuna kadar (bu dönem dâhil) bu yöntemden dönemeyecektir.

5.2. Mezkûr Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (3/b) bendinde, ilk madde ve malzeme, ticari mallar, yarı mamul ve mamul stokların maliyetine dâhil edilen unsurların, defterlere kayıt tarihi itibarı ile düzeltileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla yarı mamul ve mamulün düzeltilmesinde düzeltmeye esas tarih olarak, bunların üretilerek aktife kaydedildikleri tarihler değil bu mamullerin maliyetine dâhil edilen ilk madde malzeme, işçilik, genel üretim giderleri gibi unsurların deftere kayıt tarihleri esas alınacaktır.

5.3. 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 18 inci maddesi uyarınca, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesine tabi tutulması kapsamında, bilançoda görünen stokların düzeltilmesine yönelik olarak gerçek yöntem alternatif olarak, “Basit Ortalama Yöntemi” ve “Stok Devir Hızı Yöntemi” olmak üzere iki adet toplulaştırılmış yöntemin kullanılabilmesine de imkân sağlanmıştır.

Toplulaştırılmış yöntemlerin tercih edilmesi halinde mükellefler stokların düzeltmeye esas tutarlarını, düzeltmede esas alınacak tarihlere bağlı kalmaksızın, dönem ortalama düzeltme katsayısı ile veya stok devir hızına göre bulunan düzeltme katsayısı ile çarpmak suretiyle düzeltme işlemini gerçekleştireceklerdir.

“Stok Devir Hızı Yöntemi”nde mükellefler; öncelikle stok devir hızını, sonrasında ortalama stokta kalma süresini hesaplayacaklar ve nihayetinde de 2023 hesap dönemi sonuna

ait bilançoda görünen stokların hangi aydan kaldığını bulacaklardır. Stokların hangi aydan kaldığı bulunduktan sonra ise düzeltmeye esas tarih itibarıyla düzeltme katsayısı bulunacak ve bu katsayıyla 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen stoklara ait tutar çarpılacaktır.

Bu kapsamda, mezkûr Tebliğde “Stok Devir Hızı Yöntemi”ne göre düzeltme katsayısının hesabında, öncelikli olarak tespiti gereken stok devir hızının;

“Stok Devir Hızı = Dönem İçinde Satılan Mal Maliyeti / [(Dönem Başı Stok Tutarı + Dönem Sonu Stok Tutarı) / 2]”

formülü dâhilinde tespiti öngörülmüş olmakla birlikte, üretim/imalat işletmelerinde, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen ilk madde malzeme ve yarı mamullerin “Stok Devir Hızı Yöntemi”ne göre düzeltilmesinde, söz konusu formülde yer alan “Dönem İçinde Satılan Mal Maliyeti” verisinin “Dönem İçinde Üretime Sevk Edilen ve Satılan Mal⁷ Maliyeti” verisi olarak dikkate alınması mümkün bulunmaktadır.

6. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Düzeltilmesi

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 20 nci maddesinde yapılmakta olan yatırımlar hesabının düzeltilmesine ilişkin açıklamalar yapılmış olup, söz konusu Tebliğde yapılan açıklamalara göre düzeltme işlemlerine ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

6.1. 31/12/2023 Tarihi İtibarıyla Devam Eden Yatırımlara İlişkin Düzeltme İşlemleri

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 20 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan (yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların yapıldığı) yatırımlara ilişkin tutarların düzeltilmesi; söz konusu yatırımlara ait geçmiş her ay sonu itibarıyla kesinleşmiş harcama tutarlarının (ROFM var ise düşülmesi şartıyla) o ayın düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınması yoluyla bulunacak düzeltme katsayısı ile çarpılması ve bulunan bu tutarların toplanması suretiyle yapılacaktır.

Örnek 14: Hesap dönemi takvim yılı olan (K) Ltd. Şti. tarafından 31/12/2023 tarihi itibarıyla yapımı devam eden yatırıma ait kesinleşmiş harcama tutarları ve harcamaların ilgili olduğu aylar aşağıdaki gibi olup, yapılmakta olan yatırımlar hesabında bulunan bu tutarlar aşağıdaki gibi düzeltilecektir.

Yıl	Ay	Harcama Tutarı (TL) (A)	Düzeltilme Katsayısı (B)	Düzeltilmiş Değer (TL) (A x B)
2022	Ocak	100.000,00	2,58188	258.188,00
2022	Şubat	200.000,00	2,40791	481.582,00
2023	Nisan	110.000,00	1,34647	148.111,70
2023	Mayıs	15.000,00	1,33777	20.066,55
2023	Temmuz	5.000,00	1,16055	5.802,75
2023	Kasım	500.000,00	1,01144	505.720,00
2023	Aralık	22.000,00	1,00000	22.000,00
Toplam		952.000,00		1.441.471,00

⁷ İlk madde ve malzeme hesabının düzeltilmesinde, üretime sevk edilen ve varsa satılan ilk madde malzeme maliyeti; yarı mamuller-üretim hesabının düzeltilmesinde ise üretime sevk edilen ve varsa satılan yarı mamul maliyeti dikkate alınacaktır.

Buna göre söz konusu hesabın düzeltilmesi sonucu muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır.

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar ... Yapılmakta Olan Yatırımlar E D Farkı	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	489.471,00	489.471,00
--	-------------------------------	------------	------------

6.2. İlgili Aktif Hesabına 1/1/2024 Tarihinden Önce Aktarılmış Bulunan Yatırımlara İlişkin Düzeltme İşlemleri

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 20 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre, 2023 hesap dönemi sonu itibarıyla bilançoda yer almayan, ilgili aktif hesabına söz konusu bilanço tarihinden önce aktarılmış bulunan ve yapılmakta olan yatırımlar hesabından gelmiş olan değerlerin düzeltmeye esas tarihi olarak, söz konusu değerlerin aktifleştirme tarihlerinin değil, yapılmakta olan yatırımlar hesabının kullanıldığı tarihlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Buna göre söz konusu değerlerin düzeltilmesi iki aşamada gerçekleştirilecektir. Öncelikle her bir aya ilişkin yatırım harcaması, harcamanın gerçekleştiği ay sonu itibarıyla aktifleştirme tarihine kadar, sonra da aktifleştirilen bedel kül halinde aktifleştirme tarihinden 2023 hesap dönemi sonuna kadar düzeltilecektir.

Mezkûr fıkra yapılan açıklamalara göre düzeltme işlemlerine ilişkin örneğe aşağıda yer verilmiştir.

Örnek 15: Hesap dönemi takvim yılı olan (L) Ltd. Şti.'nin 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançosunda yer alan fabrika binası, mükellef tarafından 17/11/2022 tarihi itibarıyla yapımı bitirilerek aynı tarih itibarıyla aktifleştirilmiştir.

Söz konusu binaya ilişkin düzeltme işlemleri iki aşamada gerçekleştirilecektir.

1. Aşama

Her bir aya ilişkin yatırım harcaması, harcamanın gerçekleştiği ay sonu itibarıyla binanın aktifleştirme tarihine kadar düzeltilecek olup, bina yatırımı için yapılan kesinleşmiş harcamalara ait tutarlar, harcamaların ilgili olduğu aylar ve düzeltilmesi aşağıdaki gibidir.

Yıl	Ay	Harcama Tutarı (TL) (A)	Harcama Tarihindeki Yİ-ÜFE (B)	Binanın Aktifleştirilme Ayına ait Yİ-ÜFE ⁸ (C)	Düzeltilme Katsayısı (D) = (C / B)	Düzeltilmiş Değer (TL) (A x D)
2021	Ocak	100.000,00	583,38	2.026,08	3,47300	347.300,00
2021	Şubat	200.000,00	590,52	2.026,08	3,43101	686.202,00
2021	Nisan	110.000,00	641,63	2.026,08	3,15771	347.348,10
2022	Mayıs	15.000,00	1.548,01	2.026,08	1,30883	19.632,45
2022	Haziran	5.000,00	1.652,75	2.026,08	1,22588	6.129,40
2022	Temmuz	500.000,00	1.738,21	2.026,08	1,16561	582.805,00
2022	Ağustos	22.000,00	1.780,05	2.026,08	1,13822	25.040,84
TOPLAM		952.000,00				2.014.457,79

Enflasyon Düzeltme Farkı (Yap. Ol. Yat.) = 2.014.457,79 - 952.000,00 = 1.062.457,79 TL.

⁸ 2022/Kasım ayına ait Yİ-ÜFE

2. Aşama

Binanın 17/11/2022 tarihinde aktifleştirilen bedeli kül halinde aktifleştirme tarihinden 2023 hesap dönemi sonuna kadar düzeltilecektir.

Yıl	Ay	Yİ-ÜFE
2022	Kasım	2.026,08
2023	Aralık	2.915,02

Düzeltilme Katsayısı = $2.915,02 / 2.026,08 = 1,43875$

Düzeltilmeye Esas Tutar = $952.000,00 + 1.062.457,79 = 2.014.457,79$ TL.

Düzeltilmiş Tutar = $2.014.457,79 \times 1,43875 = 2.898.301,15$ TL.

Enflasyon Düzeltme Farkı (Bina) = $2.898.301,15 - 2.014.457,79 = 883.843,36$ TL.

Toplam Enflasyon Düzeltme Farkı = $1.062.457,79 + 883.843,36 = 1.946.301,15$ TL.

Buna göre söz konusu hesabın düzeltilmesi sonucu muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır.

252 Binalar ... Binalar E D Farkı	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	1.946.301,15	1.946.301,15
--------------------------------------	-------------------------------	--------------	--------------

7. Ar-Ge Harcamalarının Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulması

Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri kapsamındaki harcamalar "263- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı"nda aktifleştirilmekte olup, Ar-Ge faaliyetleri neticesinde, tescil edilip edilememesine bağlı kalınsızın gayri maddi hak niteliğinde aktifleştirilmesi gereken bir kıymete ulaşılması halinde aktifleştirilen söz konusu harcamaların amortisman yoluyla itfa edilmesi gerekmektedir.

Projelerin tamamlanmasına imkân kalmaması veya projenin başarısızlıkla sonuçlanması nedeniyle herhangi bir iktisadi kıymetin ortaya çıkmadığı durumlarda önceki yıllarda aktifleştirilmiş olan tutarlar projenin başarısızlıkla sonuçlandığı hesap döneminde doğrudan gider yazılabilmektedir.

Mükelleflerin, 2023 hesap dönemi sonu ve izleyen dönemlerde bilançolarında görülen "263- Araştırma ve Geliştirme Giderleri" hesabında takip edilen Ar-Ge harcamaları enflasyon düzeltilmesine tabi tutulurken, her bir aya ilişkin harcamanın, gerçekleştiği ay sonu dikkate alınmak suretiyle düzeltme işlemi yapılacaktır.

Diğer taraftan, projelerin tamamlanmasına imkân kalmaması veya projenin başarısızlıkla sonuçlanması nedeniyle herhangi bir iktisadi kıymetin ortaya çıkmadığı durumlarda önceki yıllarda aktifleştirilmiş olan tutarlar projenin başarısızlıkla sonuçlandığı hesap döneminde doğrudan gider olarak dikkate alınacağından, söz konusu giderin 2023 hesap dönemi sonu itibarıyla yapılan enflasyon düzeltilmesine ilişkin kısmının gider olarak dikkate alınmaması gerekmektedir.

8. Avansların Düzeltilmesi

213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (3/b) alt bendinin parantez içi hükmünde belirtilen parasal olmayan kıymetler için mahsuben verilen ve alınan avanslar parasal olmayan nitelikte iseler ödeme/tahsil tarihinden mahsup tarihine kadar düzeltilecektir.

Bu kapsamda, belli mal veya hizmet miktarına endekslenen avansların parasal olmayan nitelikte olduğu kabul edilecek ve düzeltilecektir.

8.1. Alınan Avansların Düzeltilmesi

Alınan avansların düzeltilmesine ilişkin aşağıda örnek verilmiştir.

Örnek 16: Hesap dönemi takvim yılı olan (M) Ltd. Şti. 10/9/2023 tarihinde 10 birimlik emtianın imal edilip 2.000.000,00 TL'ye satışı için 1.000.000,00 TL nakit avans almıştır. Söz konusu emtia 1/2/2024 tarihinde teslim edilmiştir.

Alınan sipariş avansının muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır.

102 Bankalar	340 Alınan Sipariş Avansları	1.000.000,00	1.000.000,00
--------------	------------------------------	--------------	--------------

Alınan sipariş avansının 31/12/2023 tarihli bilançoda enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu hesaplanması ve muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır.

İlgili Ay	Yİ-ÜFE
2023/12 (A)	2.915,02
2023/9 (B)	2.749,98

Düzeltilme Katsayısı (A / B) = 1,06001

Düzeltilmiş Tutar = 1.000.000,00 x 1,06001 = 1.060.010,00 TL.

Enflasyon Düzeltme Farkı = 1.060.010,00 - 1.000.000,00 = 60.010,00 TL.

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	340 Alınan Sipariş Avansları ... Alınan Sipariş Avansları E D Farkı	60.010,00	60.010,00
-------------------------------	--	-----------	-----------

Parasal olmayan kıymet mahiyetindeki alınan avansların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farkların avans kapatıldığında gelir hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir. Bu şekilde gelir hesaplarına aktarılan farklar 2023 hesap döneminden kaynaklanıyorsa vergiye tabi tutulmayacak, beyannamede diğer indirimler kısmında gösterilecektir.

Buna göre, örneğimizde malın teslimi sırasında yapılacak muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

102 Bankalar		1.000.000,00	
340 Alınan Sipariş Avansları		1.060.010,00	
	600 Yurtiçi Satışlar		2.000.000,00
	649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar		60.010,00

8.2. Verilen Avansların Düzeltilmesi

Verilen avanslar malın teslim edilmesi veya hizmetin görülmesi halinde aynı hesabın alacağına yazılarak kapatılır. Avansa ilişkin taahhüdün yerinde getirilmesi ile parasal olmayan verilen avanslar kapatılırken bu avansa ait düzeltme farkı da avansın mahsup edileceği ilgili hesaba aktarılarak kapatılır.

Verilen avansların düzeltilmesine ilişkin örneğe aşağıda yer verilmiştir.

Örnek 17: Örnek 16'da avansı veren ve perakende ticaretle işgal eden (N) Ltd. Şti. tarafından yapılan enflasyon düzeltmesi ve muhasebe kayıt işlemleri aşağıdaki gibi olacaktır.

159 Verilen Sipariş Avansları	102 Bankalar	1.000.000,00	1.000.000,00
-------------------------------	--------------	--------------	--------------

Hesap dönemi takvim yılı olan mükellef tarafından, verilen sipariş avansının 31/12/2023 tarihli bilançoda enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu hesaplama ve muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır.

İlgili Ay	Yİ-ÜFE
2023/12 (A)	2.915,02
2023/9 (B)	2.749,98

Düzeltilme Katsayısı (A / B) = 1,06001

Düzeltilmiş Tutar = 1.000.000,00 x 1,06001 = 1.060.010,00 TL.

Enflasyon Düzeltme Farkı = 1.060.010,00 - 1.000.000,00 = 60.010,00 TL.

159 Verilen Sipariş Avansları ... Verilen Sipariş Avansları E D Farkı	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	60.010,00	60.010,00
--	-------------------------------	-----------	-----------

Örneğimizde parasal olmayan kıymet mahiyetindeki verilen avansın enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu oluşan farkın, avans kapatıldığında “Ticari Mallar” hesabına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Buna göre, örneğimizde malın teslimi sırasında yapılacak muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

153 Ticari Mallar	102 Bankalar 159 Verilen Sipariş Avansları	2.060.010,00	1.000.000,00 1.060.010,00
-------------------	---	--------------	------------------------------

9. Yabancı Para Cinsinden Avanslar ve İştiraklerin Düzeltilmesi

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; mükelleflerin yabancı para üzerinden yapmış oldukları işlemlerini 213 sayılı Kanunun mevcut hükümleri doğrultusunda değerlemeye devam edecekleri, bunlar için ayrıca düzeltme yapmayacakları, bu Tebliğ uygulamasında yabancı paralar ile yabancı para cinsinden ifade edilen (alacak ve borç senetleri gibi) kıymetlerin parasal kıymet olarak addedileceği, işletmelerin aktifinde bulunan yabancı para cinsinden hisse senetleri, iştirakler ve avansların, 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (8) numaralı bendinin verdiği yetkiye istinaden, düzeltme tarihindeki döviz kuru ile düzeltilmelerinin uygun görüldüğü belirtilmiştir.

Dolayısıyla, yabancı para cinsinden olan alınan ve verilen avanslar ile iştirakler düzeltme tarihindeki döviz kuru ile düzeltilecek, ayrıca enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmayacaktır.

Bu kapsamda, yabancı para cinsinden olan bağlı menkul kıymetler ve bağlı ortaklıklar da iştirakler gibi düzeltilecektir.

10. Yeniden Değerleme Yapan Mükelleflerde Enflasyon Düzeltmesi

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 17 nci maddesinin (6/b) fıkrasına göre, 213 sayılı Kanunun geçici 31 inci maddesi, geçici 32 nci maddesi ve/veya mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetler için düzeltmeye esas tarih olarak;

- Mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapılmış olanlarda, yeniden değerlemenin ilgili olduğu dönemin son gününün,

- Mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapılmamış ancak geçici 32 nci madde kapsamında yeniden değerlendirme yapılmış olanlarda, yeniden değerlemenin ilgili olduğu dönemin son gününün,

- Geçici 32 nci madde ve mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapılmamış ancak geçici 31 inci madde kapsamında (2018 yılında) yeniden

değerleme yapılmış olanlarda yeniden değerlendirilmesi için esas alınan aktife kayıtlı olma şartının arandığı tarihten önceki ayın son günü olan 30/4/2018 (aynı maddenin yedinci fıkrası kapsamında -2021 yılında- yeniden değerlendirilmesi yapılmış olanlarda 31/5/2021) tarihinin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Örnek 18: Tam mükellefiyet esasında vergilendirilen ve hesap dönemi takvim yılı olan (O) A.Ş.'nin 2008 yılının Eylül ayında 18.000.000,00 TL bedelle satın aldığı idari bina 213 sayılı Kanununun geçici 31 inci maddesi kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmuş ve taşınmazın yeniden değerlendirilmiş tutarı 38.332.080,00 TL olarak hesaplanmıştır. Söz konusu taşınmaz için 213 sayılı Kanununun geçici 31 inci maddesinin yedinci fıkrası, geçici 32 nci maddesi ve mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirilmemiştir.

Söz konusu taşınmazın 31/12/2023 tarihli bilançoda birikmiş amortismanı 12.266.265,60 TL'dir.

31/12/2023 tarihli bilançoda mükellefin yapacağı enflasyon düzeltmesinde, taşınmazın ve birikmiş amortismanının düzeltilmiş tutarı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Düzeltmeye esas tutar = 38.332.080,00 TL.

Düzeltilme Katsayısı	=	2023 yılı Aralık ayına ilişkin Yİ-ÜFE
		2018 yılı Nisan ayına ilişkin Yİ-ÜFE

Düzeltilme Katsayısı = $2.915,02/341,88 = 8,52644$

Düzeltilmiş tutar = Düzeltilmeye Esas Tutar x Düzeltilme Katsayısı
= $38.332.080,00 \times 8,52644$
= 326.836.180,20 TL.

Taşınmaz Enflasyon Düzeltme Farkı = $326.836.180,20 - 38.332.080,00$
= 288.504.100,20 TL.

Binanın değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı = $(326.836.180,20 - 38.332.080,00) / 38.332.080,00 = 7,52644$

Birikmiş amortisman tutarı da $(1 + 7,52644 =) 8,52644$ oranı dikkate alınarak düzeltililecektir.

Düzeltilmiş Birikmiş Amortisman Tutarı = $12.266.265,60 \times 8,52644$
= 104.587.577,66 TL.

Birikmiş Amortisman Enflasyon Düzeltme Farkı = $104.587.577,66 - 12.266.265,60$
= 92.321.312,06 TL.

252 Binalar Binalar E D Farkı		288.504.100,20	
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		288.504.100,20
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı	257 Birikmiş Amortismanlar ... Birikmiş Amortismanlar E D Farkı	92.321.312,06	92.321.312,06

Örnek 19: Tam mükellefiyet esasında vergilendirilen, hesap dönemi takvim yılı olan (Ö) Ltd. Şti. tarafından 2015 yılında 200.000,00 TL bedelle iktisap edilen (faydalı ömrü 20 yıl, normal amortisman oranı %5) makine 30/9/2023 tarihinde 213 sayılı Kanununun mükerrer 298

inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmuştur. Makinenin yeniden değerlendirme sonucu hesaplanan ve 31/12/2023 tarihli bilançosunda görülen değeri 269.600,00 TL, bu tarih itibarıyla birikmiş amortismanı ise 121.320,00 TL'dir.

Mükellefin 31/12/2023 tarihli bilançosuna ilişkin yapacağı enflasyon düzeltmesinde makinenin ve birikmiş amortismanının düzeltilmiş tutarı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Düzeltmeye esas tutar (Makine) = 269.600,00 TL.

Düzeltilme Katsayısı	=	2023 yılı Aralık ayına ilişkin Yİ-ÜFE
		2023 yılı Eylül ayına ilişkin Yİ-ÜFE

Düzeltilme Katsayısı = 2.915,02 / 2.749,98 = 1,06001

Düzeltilmiş tutar = Düzeltmeye Esas Tutar x Düzeltilme Katsayısı

= 269.600,00 x 1,06001

= 285.778,70 TL.

Enflasyon Düzeltilme Farkı (Makine) = 285.778,70 - 269.600,00

= 16.178,70 TL.

Makinenin Değerinde Düzeltilme Sonrasında Ortaya Çıkan Artış Oranı = (285.778,70 - 269.600,00) / 269.600,00 = 0,06001

Düzeltilmiş Birikmiş Amortisman Tutarı = 1,06001 x 121.320,00

= 128.600,41 TL.

Birikmiş Amortisman Enflasyon Düzeltilme Farkı = 128.600,41 - 121.320,00

= 7.280,41 TL.

253 Tesis, Makine ve Cihazlar ... Tesis, Makine ve Cihazlar E D Farkı	698 Enflasyon Düzeltilme Hesabı	16.178,70	16.178,70
698 Enflasyon Düzeltilme Hesabı	257 Birikmiş Amortismanlar ... Birikmiş Amortismanlar E D Farkı	7.280,41	7.280,41

11. ATİK Dışındaki Parasal Olmayan Kıymetlerin Düzeltilmiş Değerinin Altında Satışının Yapılması

555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 53 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında, düzeltilme işlemine tabi tutulmuş olan 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetlerden amortismanına tabi olmayan kıymetlerin, düzeltilmiş değerlerinin altında bir bedelle satılması halinde, düzeltilme sonrası değerle, düzeltilme öncesi değer arasındaki farka isabet eden zararın, gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde dikkate alınmayacağı belirtilmiştir.

Buna göre, düzeltilmiş değerle düzeltilme öncesi değer arasındaki farka isabet eden ve gider olarak kabul edilmeyecek zarar tutarının;

- Satış bedelinin 2023 hesap dönemi sonuna ait düzeltilme öncesi değerden düşük olması halinde, düzeltilme öncesi değerle düzeltilmiş değer arasındaki tutarın tamamı,

- Satış bedelinin 2023 hesap dönemi sonuna ait düzeltilme öncesi değer üstünde ancak 2023 hesap dönemi sonuna ait düzeltilmiş değer altında olması halinde ise satış bedeli ile düzeltilmiş değer arasındaki tutar

olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Öte yandan, mezkûr Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (5) numaralı bendinde ise; "... Enflasyon düzeltilmesine tâbi tutulan değerlerin elden çıkarılması halinde, bunlara ilişkin enflasyon düzeltme farkları maliyet addolunur..." hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede, 1/1/2024 tarihinden itibaren yapılacak işlemlerde anılan maddenin uygulanması ve kazancın tespitinde en son düzeltilmiş değerlerin maliyet olarak kabul edilmesi; dolayısıyla enflasyon düzeltilmesi yapılmış amortismanına tabi olmayan iktisadi kıymetin elden çıkarılması halinde, bu işlem neticesinde oluşan kârın/zararın, bu işlemden önce yapılmış en son düzeltme işlemi baz alınarak belirlenmesi, amortismanına tabi olmayan kıymetlerin düzeltilmiş değerinin altında bir bedelle satılması halinde, 2023 hesap dönemi sonu itibarıyla düzeltilmiş değerinin altında kalan kısmının zarar olarak kabul edilmemesi ve 2024 hesap döneminden itibaren yapılan enflasyon düzeltilmesi işlemleri çerçevesinde oluşan maliyet artışı nedeniyle bir satış zararı doğması halinde ise bu zararın tamamının mali zarar olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Örnek 20: Hesap dönemi takvim yılı olan (P) Ltd. Şti. 30/6/2023 tarihinde 100.000,00 TL'ye satın aldığı bir arsayı 10/5/2024 tarihinde 120.000,00 TL'ye satmıştır.

Amortismanına Tabi Olmayan İktisadi Kıymetin Düzeltme Öncesi 31/12/2023 Değeri	100.000,00
Düzeltilme Katsayısı	1,25608
31/12/2023 Tarihli Düzeltilmiş Değeri	125.608,00
Taşıma Katsayısı (1. Geçici Dönem) (Varsayım)	1,06346
31/3/2024 Tarihli Taşınmış Değeri	133.579,08
10/5/2024 Tarihinde Satış Tutarı	120.000,00
Satış Zararı	13.579,08
İndirim Konusu Yapılamayacak Zarar	5.608,00
İndirim Konusu Yapılabilecek Zarar	7.971,08

Buna göre toplam satış zararının; arsanın 31/12/2023 tarihli düzeltilmiş değerinin altında kalan kısmına tekabül eden 5.608,00 TL'lik zarar beyannamede kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır.

Söz konusu arsanın belirtilen tarihte 90.000,00 TL tutarla satılması halinde ise (90.000,00 - 133.579,08=) 43.579,08 TL'lik zararın 31/12/2023 tarihinde yapılan enflasyon düzeltilmesinden kaynaklanan 25.608,00 TL'lik kısmı kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır.

Arsanın 130.000,00 TL'ye satılması durumunda ise (130.000,00 - 133.579,08 =) 3.579,08 TL'lik zararın tamamı kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

12. Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranları ve Düzeltme Katsayıları

12.1. 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası ve geçici 33 üncü maddesine göre, hesap dönemi takvim yılı olan mükelleflerce 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoya ilişkin yapılacak enflasyon düzeltilmesi işlemlerinde kullanılmak üzere, mükelleflere kolaylık sağlanması açısından, bu Sirkülerin ekinde 2004/Aralık – 2023/Aralık dönemine ait Yİ-ÜFE değerlerine (EK 1) ve düzeltme katsayılarına (EK 2) olarak yer verilmiştir.

Özel hesap dönemine tabi olanlar ile sonraki dönemlere ilişkin enflasyon düzeltilmesi işlemlerinde mükellefler, düzeltme/taşıma katsayılarını, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından resmi olarak yayımlanan ilgili dönemler Yİ-ÜFE değerleri üzerinden kendileri hesaplayacaktır.

12.2. 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltme işlemlerinde, ROFM ayrıştırmasını "Toplam Finansman Maliyeti" yöntemini esas alarak yapacak olan mükelleflerin,

bu Sirkülerin ekinde (EK 3) olarak yer verilen 2005-2023 dönemine ait ortalama ticari kredi faiz oranlarını kullanmaları uygun bulunmuştur.

Bu çerçevede, ortalama ticari kredi faiz oranlarına 2005/Ocak - 2023/Aralık arası (Aralık ayı dâhil) her ay için bir oran olarak ekte yer verilmiş olup, mükelleflerin ROFM hesaplamalarında kullanılacak ortalama ticari kredi faiz oranlarını uygularken hesap döneminin ilk ayına tekabül eden oranı kullanmaları gerekmektedir.

Bu itibarla hesap dönemi takvim yılı olanlar o yılın ilk ayı olan Ocak ayına ilişkin oranı, özel hesap dönemine sahip mükellefler ise özel hesap döneminin ilk ayına ilişkin oranı kullanacaktır.

Bunun yanı sıra birden fazla yıla sirayet eden finansman giderlerine ilişkin ROFM hesaplamasında toplam finansman maliyeti yöntemi kullanılıyorsa, her yıl ayrı ayrı ROFM hesaplaması yapılacağından, hesaplamada yine ortalama ticari kredi faiz oranı olarak bu Sirkülerin ekinde yer alan ve hesaplamanın ilgili olduğu hesap döneminin ilk ayı için belirlenen faiz oranı dikkate alınacaktır.

12.3. Sonraki dönemlere ilişkin düzeltmelerde dikkate alınacak ortalama ticari kredi faiz oranları belirlenerek ilgili dönemlerde Başkanlığımızca ayrıca açıklanacaktır.

13. 213 Sayılı Kanunun Geçici 33 üncü Maddesinin (7491 sayılı Kanunla Eklenen) Dördüncü Fıkrası Kapsamındaki Mükelleflerde Enflasyon Düzeltmesi

13.1. Ortak Hususlar

213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası ve geçici 33 üncü maddesi ile 555 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca, kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (mükerrer 298 inci maddenin (A) fıkrasının (7) numaralı bendi ve bu bendin uygulamasına ilişkin düzenlemeler saklı kalmak üzere) 2023 hesap dönemi sonunda ve düzeltme şartlarının gerçekleşmesine/varlığına bağlı olarak (geçici vergi dönemleri dâhil) izleyen hesap dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmak zorundadır.

Bahse konu maddeler gereğince, mükerrer 298 inci maddenin (A) fıkrasının (7) numaralı bendi kapsamındaki hariç olmak üzere, 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasından kaynaklanan kâr vergiye tabi tutulmamakta, zarar ise zarar olarak kabul edilmemektedir. Diğer dönemlere ilişkin yapılan düzeltmeden kaynaklanan kâr/zarar ise ilgili dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaktadır.

Ancak, mezkûr Kanunun geçici 33 üncü maddesinin 7491 sayılı Kanunla eklenen dördüncü fıkrasında;

- Bankalar,
- 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki şirketler,
- Ödeme ve elektronik para kuruluşları,
- Yetkili döviz müesseseleri,
- Varlık yönetim şirketleri,
- Sermaye piyasası kurumları,
- Sigorta ve reasürans şirketleri,
- Emeklilik şirketleri

tarafından geçici vergi dönemleri de dâhil olmak üzere 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkının, kazancın tespitinde dikkate alınmayacağı, bu fıkra kapsamında belirlenen dönemleri geçici vergi dönemleri de dâhil olmak üzere bir hesap dönemi kadar uzatmaya Cumhurbaşkanının yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu bağlamda, geçici 33 üncü maddenin mezkûr fıkrası kapsamında olan mükellefler tarafından 213 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde enflasyon düzeltmesi yapılması zorunlu olup, 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı mezkûr fıkra gereğince kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır.

Diğer taraftan, bahse konu mükellefler amortismanına tabi iktisadi kıymetlerini, geçici vergi dönemleri de dâhil olmak üzere 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde düzeltilmiş tutarlar üzerinden amortismanına tabi tutabilecek ve düzeltilmiş tutarlar üzerinden ayırdıkları amortismanları ilgili dönem kazancının tespitinde dikkate alabileceklerdir.

Yine, bahse konu mükelleflerin düzeltmeye tabi tuttıkları kıymetlerini satmaları durumunda, maliyet bedeli olarak bu kıymetlerin düzeltilmiş tutarlarını dikkate almaları mümkündür.

Ayrıca, söz konusu dönemlere ilişkin olarak düzeltme işlemine tabi tutulmuş amortismanına tabi olmayan kıymetlerin, düzeltilmiş değerlerinin altında bir bedelle satılması halinde de, düzeltme sonrası değerle, düzeltme öncesi değer arasındaki farka isabet eden zarara ilişkin bu Sirkülerin (11) numaralı bölümünde yapılan açıklamalar çerçevesinde işlem tesis edilecektir.

13.2. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile Belirlenenden Farklı Muhasebe Tekniği Kullanan Kurumlarda Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Hususlar

13.2.1. 213 sayılı Kanunun 175 ve mükerrer 257 nci maddelerinin verdiği yetkilere dayanılarak; muhasebenin temel kavramları, muhasebe politikalarının açıklanması, mali tablolar ilkeleri, mali tabloların düzenlenmesi ve sunulması, tekdüzen hesap çerçevesi, hesap planı ve işleyişine ilişkin açıklamalar ve düzenlemeler, 1 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve daha sonra bu konuda yayımlanan diğer tebliğlerde yapılmış bulunmaktadır.

Söz konusu Tebliğ uyarınca, bilanço esasına göre defter tutmakla beraber faaliyet konuları itibarıyla farklı muhasebe tekniğini kullanmak durumunda bulunan mükelleflerin; belirlenen "Muhasebenin Temel Kavramları"na, "Muhasebe Politikalarının Açıklanması"na ve "Mali Tablolar İlkeleri"ne uymaları kaydıyla söz konusu Tebliğde öngörülen diğer mecburiyetleri yerine getirme yükümlülükleri bulunmamaktadır.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğiyle belirlenen tekdüzen hesap çerçevesi, hesap planı ve işleyişine ilişkin mecburiyetleri yerine getirme yükümlülükleri bulunmayan bahse konu mükellefler de 2023 ve şartların oluşmasına bağlı olarak ilerleyen hesap dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapacaktır.

13.2.2. Mezkûr Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası ve geçici 33 üncü maddesine göre yapılan enflasyon düzeltmesi sonucunda oluşan düzeltme öncesi ve sonrası değerler, düzeltme farkları ve enflasyon düzeltmesi sonuçları envanter defterinde gösterilecektir.

13.2.3. Söz konusu mükellefler tarafından 2023 hesap dönemi sonuna ilişkin yapılacak enflasyon düzeltmesi sonucunda hesaplanan kâr/zarar tutarı (diğer mükellefler tarafından geçmiş yıllar kârları/zararları hesabında izlenmesi gereken tutar) hesabın oluşturulma nedenine

ilişkin açıklamayı da içerecek şekilde nazım hesaplarda izlenip, bilanço dip notlarında belirtilecektir.

Geçici vergi dönemleri dâhil 2024 ve 2025 hesap dönemlerine ilişkin enflasyon düzeltilmesinden kaynaklanan ve kazancın tespitinde dikkate alınmayan kâr/zarar farkı tutarları da aynı şekilde izlenecektir.

13.2.4. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile belirlenenden farklı muhasebe tekniği kullanan kurumların 213 sayılı Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası ve geçici 32 nci maddesi kapsamında yaptıkları yeniden değerlendirme sonucunda bilançolarında değer artış fonu oluşturulmasına ilişkin açıklamalar, 537 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 547 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile eklenen 26/A maddesinde yapılmıştır.

2023 hesap döneminin sonuna ilişkin yapılacak enflasyon düzeltilmesinde; söz konusu Tebliğ uyarınca oluşturulan hesaplarda yer alan tutarlar, bu hesaplardan daha önce pay aktarımında kullanılan hesaplara aktarılacak veya nazım hesaplardan ters kayıtla çıkarılacaktır.

13.2.5. 213 sayılı Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (8) numaralı bendinin verdiği yetkiye dayanılarak, bahsi geçen mükelleflerin, geçici vergi ve hesap dönemlerine ilişkin yaptıkları enflasyon düzeltilmesi detaylarını gösteren (EK 4)'te yer alan özet tabloyu Kurumlar Vergisi/Geçici Vergi Beyannamelerine eklemeleri halinde, bu mükelleflerden, söz konusu beyannamelerinin ekinde 213 sayılı Kanuna göre enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş bilançonun ibrazının aranmaması uygun bulunmuştur.

14. Kazançları İstisna Kapsamında Olan Fonlarda Enflasyon Düzeltilmesi

213 sayılı Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (8) numaralı bendinin (b) alt bendinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan ve kazançları kurumlar vergisinden istisna edilen fonların, 2023 ve izleyen dönemlerdeki mali tablolarını 213 sayılı Kanunun enflasyon düzeltilmesi hükümleri uyarınca düzeltmeye tabi tutmamaları uygun bulunmuştur.

Duyurulur.

Bekir BAYRAKDAR
Bakan a.
Gelir İdaresi Başkanı

EK 1: Yİ-ÜFE DEĞERLERİ

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2004												115,87
2005	114,83	114,81	117,25	119,62	119,23	119,64	119,33	121,40	123,40	124,22	121,40	121,14
2006	123,51	123,83	124,14	126,54	130,05	135,28	136,45	135,43	135,11	135,73	135,33	135,16
2007	135,09	136,37	137,70	138,80	139,34	139,19	139,28	140,47	141,90	141,71	142,98	143,19
2008	143,80	147,48	152,16	159,00	162,37	162,90	164,93	161,07	159,63	160,54	160,49	154,80
2009	155,16	156,97	157,43	158,45	158,37	159,86	158,74	159,40	160,38	160,84	162,92	163,98
2010	164,94	167,68	170,94	174,96	172,95	172,08	171,81	173,79	174,67	176,78	176,23	178,54
2011	182,75	185,90	188,17	189,32	189,61	189,62	189,57	192,91	195,89	199,03	200,32	202,33
2012	203,10	202,91	203,64	203,81	204,89	201,83	201,20	201,71	203,79	204,15	207,54	207,29
2013	206,91	206,65	208,33	207,27	209,34	212,39	214,50	214,59	216,48	217,97	219,31	221,74
2014	229,10	232,27	233,98	234,18	232,96	233,09	234,79	235,78	237,79	239,97	237,65	235,84
2015	236,61	239,46	241,97	245,42	248,15	248,78	247,99	250,43	254,25	253,74	250,13	249,31
2016	250,67	250,16	251,17	252,47	256,21	257,27	257,81	258,01	258,77	260,94	266,16	274,09
2017	284,99	288,59	291,58	293,79	295,31	295,52	297,65	300,18	300,90	306,04	312,21	316,48
2018	319,60	328,17	333,21	341,88	354,85	365,60	372,06	396,62	439,78	443,78	432,55	422,94
2019	424,86	425,26	431,98	444,85	456,74	457,16	452,63	449,96	450,55	451,31	450,97	454,08
2020	462,42	464,64	468,69	474,69	482,02	485,37	490,33	501,85	515,13	533,44	555,18	568,27
2021	583,38	590,52	614,93	641,63	666,79	693,54	710,61	730,28	741,58	780,45	858,43	1022,25
2022	1129,03	1210,60	1321,90	1423,27	1548,01	1652,75	1738,21	1780,05	1865,09	2011,13	2026,08	2021,19
2023	2105,17	2138,04	2147,44	2164,94	2179,02	2320,72	2511,75	2659,60	2749,98	2803,29	2882,04	2915,02

EK 2: DÜZELTME KATSAYILARI

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2004												25,15768
2005	25,38553	25,38995	24,86158	24,36900	24,44871	24,36493	24,42822	24,01170	23,62253	23,46659	24,01170	24,06323
2006	23,60149	23,54050	23,48171	23,03635	22,41461	21,54805	21,36328	21,52418	21,57516	21,47661	21,54009	21,56718
2007	21,57836	21,37582	21,16935	21,00159	20,92020	20,94274	20,92921	20,75190	20,54278	20,57032	20,38761	20,35771
2008	20,27135	19,76553	19,15760	18,33346	17,95295	17,89454	17,67429	18,09785	18,26110	18,15759	18,16325	18,83088
2009	18,78719	18,57055	18,51629	18,39710	18,40639	18,23483	18,36349	18,28745	18,17571	18,12373	17,89234	17,77668
2010	17,67321	17,38442	17,05288	16,66107	16,85470	16,93991	16,96653	16,77323	16,68873	16,48954	16,54100	16,32699
2011	15,95086	15,68058	15,49142	15,39732	15,37377	15,37296	15,37701	15,11078	14,88090	14,64613	14,55182	14,40726
2012	14,35263	14,36607	14,31457	14,30263	14,22724	14,44295	14,48817	14,45154	14,30404	14,27881	14,04558	14,06252
2013	14,08835	14,10607	13,99232	14,06388	13,92481	13,72485	13,58984	13,58414	13,46554	13,37349	13,29178	13,14612
2014	12,72379	12,55014	12,45842	12,44778	12,51296	12,50598	12,41544	12,36330	12,25880	12,14744	12,26602	12,36016
2015	12,31994	12,17331	12,04703	11,87768	11,74701	11,71726	11,75459	11,64006	11,46517	11,48822	11,65402	11,69235
2016	11,62891	11,65262	11,60577	11,54601	11,37746	11,33059	11,30685	11,29809	11,26491	11,17123	10,95213	10,63527
2017	10,22850	10,10090	9,99732	9,92212	9,87105	9,86404	9,79345	9,71091	9,68767	9,52496	9,33673	9,21076
2018	9,12084	8,88265	8,74830	8,52644	8,21479	7,97325	7,83481	7,34965	6,62836	6,56862	6,73915	6,89228
2019	6,86113	6,85468	6,74804	6,55282	6,38223	6,37637	6,44018	6,47840	6,46991	6,45902	6,46389	6,41962
2020	6,30384	6,27372	6,21951	6,14089	6,04751	6,00577	5,94502	5,80855	5,65880	5,46457	5,25059	5,12964
2021	4,99678	4,93636	4,74041	4,54315	4,37172	4,20310	4,10214	3,99165	3,93082	3,73505	3,39576	2,85157
2022	2,58188	2,40791	2,20517	2,04811	1,88308	1,76374	1,67702	1,63761	1,56294	1,44944	1,43875	1,44223
2023	1,38470	1,36341	1,35744	1,34647	1,33777	1,25608	1,16055	1,09604	1,06001	1,03986	1,01144	1,00000

EK 3: ORTALAMA TİCARİ KREDİ FAİZ ORANLARI

Dönem	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2005	24,18	22,58	23,87	21,14	19,71	20,19	19,04	18,13	19,09	19,32	17,20	17,42
2006	17,97	18,24	16,62	16,78	16,00	17,55	19,95	20,09	19,82	20,36	20,46	19,75
2007	19,38	19,76	19,19	19,72	19,15	18,75	18,82	18,13	18,25	17,84	17,29	17,42
2008	17,14	16,81	17,01	17,36	17,44	18,03	18,62	18,32	18,49	20,59	22,42	22,51
2009	21,49	18,73	17,66	15,27	14,03	13,13	13,06	11,96	10,93	10,46	9,63	9,39
2010	9,14	8,85	8,60	9,22	8,82	9,02	8,98	8,75	8,69	8,64	8,55	8,43
2011	8,34	8,43	8,54	9,08	9,54	10,03	11,24	11,16	11,35	12,16	13,36	14,12
2012	15,01	14,64	13,95	13,87	13,75	14,07	14,24	15,06	14,46	14,06	12,59	11,78
2013	12,22	11,87	11,16	10,78	9,64	9,38	10,75	11,12	11,28	10,99	10,83	11,35
2014	13,43	15,53	16,32	15,23	14,28	13,58	13,15	11,71	12,21	13,01	13,26	12,54
2015	12,89	12,79	13,04	13,44	13,45	13,71	13,51	14,89	15,69	16,07	15,55	15,97
2016	15,88	16,11	16,63	16,18	15,60	15,50	15,11	14,66	14,76	14,91	14,08	14,39
2017	14,02	14,64	15,37	15,80	15,20	16,23	17,03	16,08	16,46	16,48	16,42	17,10
2018	17,00	17,53	17,62	17,47	18,07	22,83	23,64	28,72	35,72	34,26	30,39	28,94
2019	27,24	24,15	23,93	25,01	26,95	27,64	24,26	20,21	18,03	16,07	14,09	13,62
2020	11,82	11,35	12,09	12,05	10,00	9,87	10,12	13,24	14,31	15,31	17,59	19,40
2021	20,45	20,22	20,82	21,46	22,00	21,92	21,61	21,66	21,82	20,63	19,44	21,89
2022	24,60	21,38	21,04	21,13	23,31	27,09	30,08	26,52	21,54	19,36	17,16	15,17
2023	15,35	14,94	15,86	15,50	15,84	15,60	25,04	32,65	44,45	50,43	52,21	54,01

